

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvemšni nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljativne naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petiti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Razkol v klerikalni stranki na Goriškem.

V Gorici, 26. oktobra.

Po letošnjih deželnozborskih volitvah, pri katerih je bila podlegla klerikalna stranka, je dr. Gregorčič milo tožil, da so mu vse skvarili »Kranjci«. »Kranjci« pa so trdili in še trdijo, da je kriv poraza edino dr. Gregorčič s svojo zvezo s Pajerjem, iz katere je izšel tudi tisti tako krivični in Slovence ponižujoči volilni red. Ze poprej niso bili »Kranjci« nič kaj pri sreju dr. Gregorčiču, po volitvah pa je kazal svojo mrznjo do njih, kjerkoli je mogel. »Kranjci«, to je: krščanski demokratje, so mu vračali mrznjo po svoje.

Prišla je otvoritev deželnega zbora in z njim razkol v klerikalno stranko. Dr. Gregorčič se je zvezal čisto na svojo roko z laškimi liberalnimi poslanci ter uganjal z njimi obstrukcijo. Po deželi je zavrelo. Vse je nevoljno na dr. Gregorčiča. In tu so se oglašili prav odločno proti dr. Gregorčiču »krščanski demokratje«. Ti hočejo, da bi stopil dr. Gregorčič v deželni zboru v opozicijo ter bi položaj prav spretno izrabljaj, tako, da bi se videlo, kako dobre zastopniške ima S. L. S. v deželnem zboru, samo premalo jih je; treba jih torej prihodnjič izvoliti več, če že ne vseh 14. Dr. Gregorčič pa je delal čisto le po svoji glavi. Zvezal se je z laškimi liberalnimi poslanci v ta namen, da bi ujel zase en odborniški mandat. »Slovenski klub« pa izoliral. Za nobeno pametno besedo ni bilo dobiti Gregorčiča, kar drl je naprej s svojo glavo ter pričel obstrukcijo on. Potem je divjala obstrukcija po deželnem zboru ter prinesla deželi veliko škodo. Kako težko so pričakovale nekatere občine deželni podpora, pa jih ni bilo, ker jih je snedla obstrukcija. Velikanska nevolja je nastala v deželi radi obstrukcije, da je preletel strah slovenske krščanske demokrate, češ, kaj bo, če nam bo dr. Gregorčič uganjal take reči. Napadli so ga javno v »Slovenec« in nadškof goriški je obsodil v ostrih besedah zvezo katoliške stranke z liberalno. Kanoni, naperjeni proti dr. Gregorčiču, so počili, in razkol v klerikalni stranki je tu. Začel je boj v časnikih. »Slovenec« je Gregorčiča parkrat prav pošteno okraščil, no, slednjič je vodstvo S. L. S. v Ljubljani sklenilo, da

naj »Slovenec« ne priobčuje več polemike o notranjem sporu goriške S. L. S. ter da naj sporno stvar na Goriškem poravnajo sami med seboj na podlagi organizacijskega statuta, po katerem odločuje v načelno važnih vprašanjih zbor zaupnikov, v faktično važnih zadevah izvrševalni odbor, v najskrajnejši sili pa vodstvo stranke. Vodstvo S. L. S. v Ljubljani se je postavilo tako proti dr. Gregorčiču, kajti on piska na organizacijski statut ter hoče, da se odobri le njegova volja. »Novostrujarjem« je tako zaprta pot v javnost, ali dr. Gregorčič ima odprto; zato pa prav pridno bije v svoji »Gorici« po novostrujarjih ter jih obkłada z raznimi nelepimi priimki: politični otroci, nesramneži, ljudje, ki so se izgubili v duhovski stan itd. Dr. Gregorčič piše sedaj sam »Gorico«, v »Primorskem Listu« mu pomaga še kak zvesti priista; oba lista pa sta polna osebnih napadov, da ju »novostrujarji« v klerikalni stranki z nevoljo odlagajo. Urednika Kremžarja je zapodil, ker je tudi »novostrujar« in mu je urejeval liste preveč po »krščansko-demokratično«. — Gregorčič se brani na vse kriplice. Premotil bi javnost rad s trditvijo, da je moral delati obstrukcijo radi Gabrščka, češ, da se zabrani Gabrščku vstop v deželni odbor. Ali na te limanice mu nečije več sedati ljudje in »novostrujarji« se mu smejejo radi tega. Včasih so klerikalci odobravalji njegovo nastopanje proti Gabrščku, ali ker se je kazalo vedno očitneje, kako je ta boj grd, osebni in krivični, so začeli obsojati gonjo zmernejši klerikalci, »novostrujarji« pa ukazujejo Gregorčiču opozicijo v deželnem zboru, ki naj bi delal, ne pa obstrukcijo radi Gabrščka. Oni so že videli brezuspešnost boja proti Gabrščku, samo Gregorčič dere proti njemu in si hoče prav glavo razbiti ob Gabrščku. Devet let že uničuje Gabrščka pa ga še ni uničil; sedaj je celo konstatiral, da če pride Gabršček v deželni odbor, ga ne bo mogoče več spraviti od tam (seveda ne, ker bi tam delal prav za ljudstvo!) ter da »komandira v deželi«. Z Gabrščkom torej ne bo pomiril ne »novostrujarjev« ter sploh z njim ne more opravičiti obstrukcije. Vzroki razkola tičijo globlje v klerikalni stranki. Na drugih mestih Gregorčič tudi to poudarja. On je proti delovanju »krščanskih demokratov« po kranjskem vzoru, češ, da to ni za ljudi goriške pasme, to je novotarija, importirano blago,

ki se ne obnese na Goriškem. Gregorčič je proti kmečkim zvezam, vsiljenim društvom in posojilnicam, proti krščansko-socialni zvezi in proti nastopanju krščanskih demokratov med ljudstvom po kranjskem vzoru ter si želi nazaj nekdanje čase. Spor je bistven; zato pa tudi imenuje Gregorčič »novostrujarje« klerikalce, da bi se tako razlikoval od njih, češ: jaz sem star konservativen goriški Slovenec. To novo robo pa treba zatreti na Goriškem in jo vrniti na Kranjsko. »Novostrujarji« zabavljajo kar se da, Gregorčič pa išče zaslonbe pri duhovnikih. V Boveu je ujel na obnem zboru tankakšnjega klerikalnega političnega društva malo prisiljenega priznanja, nekaj takega mu je tudi poslalo 16 duhovnikov z dekanijske konference v Komnu. Morda pride še kaj. Toda pomagalo ne bo nič, kajti dr. Gregorčič se je postavil z obsodbo delovanja krščanskih demokratov v očitno nasprotje z vso mlajšo duhovščino, katero odbija od sebe tudi s takimi izjavami, kakršna je bila ona o zvezi s Pajerjem. Vsa javnost vidi zvezo dr. Gregorčiča s Pajerjem in laškimi liberalci, nadškof jo je obsodil, duhovniki so mu jo očitali, ali dr. Gregorčič trdi in trdi, da take zveze ni. S tako izjavo se je skrajno osmešil in tudi »Slovenec« ga je trdo prijel radi takega izjavljanja.

V svoji »Gorici« v soboto se je Gregorčič zopet razkorščil proti »novostrujarjem«, katere hoče uničiti. To je znamenje, da bo padaljeval, še toliko bolj, ker je »Slovenec« zaprl predale »novostrujarjem«, ki se tako nimajo nikjer braniti. Pa bodo že dobili priliko, kajti razkol je tako razvit, da se ne poleže, marveč se bo bil naprej, še toliko bolj, ker Gregorčič je strašno razpoložen za daljši boj. On upa, da zmaga, »novostrujarji« pa tudi.

Na Goriškem torej divja strasten boj pod klerikalno streho. To so tisti ljudje, ki so do zadnjega časa bruhali ogenj in žveplo na napredne voditelje, češ, da so leta 1899. povzročili razkol. Ali kakor so se ločili takrat naprednjaki od Gregorčiča, tako se ločujejo sedaj od njega »krščanski demokratje«. Kdo je provzročitelj razkolov na Goriškem?

Klerikalci po deželi so razjarjeni radi razkola. Najlepše storijo, če zapustijo razkolne voditelje ter se priklonijo naši pravi ljudski stranki, ki je pokazala tako lepo svojo moč ob letošnjih deželnozborskih volitvah

ter se organizuje po domačih potrebah, ne z nervozno naglico, marveč previdno v vsestransko korist našega naroda.

Kriza a Beckovem ministristvu.

Dunaj, 26. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck gre jutri zopet v Budimpešto, da se udeleži plenarne seje delegacij. Takoj po seji se baron Beck vrne na Dunaj, da se začne pogajati s strankami glede krize v ministristvu.

Praga, 26. oktobra. Demisijska celokupnega ministristva je gotova stvar. V ta namen se vrne cesar že prihodnji teden na Dunaj. Do tedaj bodo pogajanja ministrskega predsednika že brezdomno uspela tako daleč, da bo mogel predložiti cesarju že imena novih ministrov. V novem Beckovem ministristvu ostanejo izmed sedanjih ministrov le Bienert, Korytowski in Georgi. Gessmann ne mara več ostati v ministristvu. Naslednik mu bo princ Liechtenstein. Drugi nemški ministri bodo najbrže dr. Chiari, dr. Schreiner, dr. Silvester in dr. Weiskirchner. Češka ministra postaneja najbrže dr. Čelakovsky in Mastalka.

Več rekrutov.

Dunaj, 26. oktobra. Z ozirom na zunanji položaj bo vojno ministristvo zahtevalo za prihodnje leto mnogo več vojaških novincev. Takoj ko se vrne cesar na Dunaj, se začne tozadevna pogajanja.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 26. oktobra. Andrassyjeva volilna reforma še vedno ni dobila cesarjeve predsankcije. Od zadnje Andrassyjeve avdicije pri cesarju je sploh vse tiho. Skoraj gotovo je pluralni volilni sistem že pokopan, ker je tak sistem javno obsodil odlični član neodvisne stranke, poslanec Hollo. V noči od 9. na 10. novembra nameravajo prirediti socialisti velike demonstracije proti Andrassyjevi volilni reformi.

Homatije na Balkanu.

Pogajanja s Turčijo.

Carigrad, 26. oktobra. Oficiozno glasilo turške vlade piše glede položaja in konferenčnega programa, da morejo direktna pogaja-

nja z Avstro-Ogrsko imeti le namen, omogočiti evropsko konferenco, nikakor pa ne dognati definitivnega sporazumljenja. Z Bolgarijo se more turška vlada pogajati kvečjemu glede vprašanj, ki jih mora direktno rešiti, o uspehu pa potem poročati konferenci. Napačne so bile vesti, da so se med Avstro-Ogrsko in Turčijo uvedla pogajanja, da bi Turčija odobrila aneksijo Bosne in Hercegovine; pogajanja so imela le namen, uvesti s turško vlado sporazumljenje, da se sploh konferenca omogoči. Zaradi aneksije Bosne in Hercegovine turška vlada pri veselih sploh ni protestirala, temuč je le Avstro-Ogrski izročila ugovor.

Dunaj, 26. oktobra. V vladnih krogih so uverjeni, da bo v doglednem času mogoče odstraniti ovire, ki so prekinile pogajanja med Avstro-Ogrsko in Turčijo. Vendar je predvsem potrebno, da se Turčija postavi na čisto turško stališče, da jo vodijo pri pogajanjih le samo turški interesi.

Angleški veleposlanik na dunajskem dvoru je izjavil skupni vladi v imenu svoje vlade, da Anglija nikakor ni hotela preprečiti direktnih pogajanj med Avstro-Ogrsko, temuč celo toplo želi, da bi se doseglo direktno sporazumljenje med imenovanimi državama, ker bi tako sporazumljenje bilo jamstvo za mir.

Prazni strahovi.

Zagreb, 26. oktobra. Madžarski časopisi poročajo, da je srbsko ministristvo zunanjih del poslalo 30 častnikov v Avstrijo in na Ogrsko, da pomagajo vtihotapljati orožje in streljivo v Srbijo ter opazujejo gibanje našega vojaštva. Častniki imajo napačne potne liste. Časopisi celo vedo povedati, da so šli ti srbski častniki v Mitrovico, Zagreb, Sobotko, Zader in Dubrovnik.

Zveza med Srbijo in Črno goro.

Belgrad, 26. oktobra. »Stampa« poroča, da je kralj Peter podpisal včeraj zvezno pogodbo med Srbijo in Črno goro. Pogodba določa skupno vojno akcijo obeh držav.

Zaplenjeno srbsko orožje.

Zemun, 26. oktobra. V Zemun je prispelo za Srbijo 40.000 pušk in 10.000 revolverjev, toda ogrska vlada je odredila, da se orožje ne izroči Srbiji.

Sežgana avstrijska zastava.

Belgrad, 26. oktobra. V Semedriji je neki gimnazijski dijak

LISTEK.

Samson in Dalila.

Opera v štirih dejanjih. Besedilo spisal Ferdinand Lemaire. Uglasbil G. Saint-Saens.

(K premijeri v slov. gledališču.)

V »knjigi vseh knjig«, v sv. pismu starega zakona, in sicer v 13., 14., 15. in 16. poglavju »knjige sodnikov« se govori o Samsonu in Dalili. Samson, sin edinec Manoaha iz Co-re, je bil »poklicanod Gospoda, da reši narod Izraelov iz sužnosti Filistejcev«. Ze v svoji zgodnji mladosti je bil silno močan; ubil je leva in ga raztrgal; vsa njegova moč pa je izhajala iz dejstva, da se — po ukazu angela — ni nikdar strigel. Zaljubljen pa se je v lepo filistejsko dekle ter se z njo oženil. Toda ta tujka ga je prevarila že prvi teden ter izdala neko njegovo skrivnost sovražnim Filistejcem. Samson je odtistihmal seveda sovražil svojo ženo in je zaprisegel Filistejcem strašno osveto. Ujel je tristo šakalov, jim zvezal repe po dva in dva ter vtaknil v vozle repov gorečo bakljo. Teh stopetdeset bakelj je spustil s tristo šakali v žito Filistejcev, v njihove vinograde in oljčne vrtove. Filistejci pa so prišli in ubili in sežgali Samsonovo ženo in njenega očeta. Samson je šel in

jih je pobil več sto. Potem se je skril v skalah etamskih. Tri tisoč Filistejcev je skočilo na noge ter oblegalo Samsona. Zviti Samson pa se jim je izročil sam, ko so mu prisegli, da ga ne ubijejo. Zvezali so ga z novimi vrvmi ter ga zmagoslavno odvedli v Leli. Tam pa je Samson raztrgal vezi, da so odpadle od njega, kakor goreče nitke; nato je zgrabil svežo oslovsko čeljust ter je z njo pobil tisoč Filistejcev... V dolini Sorek pa je živel krasna Dalila, in Samson jo je ljubil. K tej Dalili so prišli filistejski knezi ter so ji dejali: »Ugovori ga in zvedi, v čem tiči njegova velika sila in kako bi ga premagali, da ga zvezemo in ukrotimo; mi ti pa damo vsakdo po 1100 »sikljev« srebra...« In Dalila je vprašala svojega ljubimca, v čem tiči njegova sila. Samson ji je dejal: »Ako me zvežeš s sedmimi svežimi, neposušeniimi tetivami, bom slab, kakor drug človek.« Ko pa ga je Dalila zvezala, je raztrgal Samson tetive kakor niti iz prediva. In lepa Dalila se je jokala, da jo je prevaral, ter je poizvedovala zopet, s čim bi ga bilo možno premagati. Zvezala ga je z novimi vrvmi, a Samson jih je raztrgal; zvezala mu je lase in jih s tkanino pribila v zid, a Samson je iztrgal žebelj iz zidu ter se osvobodil. Končno pa je kometna krasotica vendarle izvedela resnico; in neko noč ga je pri sebi izdajalsko uspavala ter ga v postelji ostrigla. Filistejci so ji prinesli srebro, Dali-

la pa jim je izročila spečega Samsona. Zgrabili so ga, ki je bil zdaj brez nekdanje sile, ga oslepili na obeh očeh ter ga ukovali v verige. Potem so ga prisilili, da je v ječi mlet žito namesto živine... Lasje pa so mu začeli po malem zopet rasti...

Filistejski knezi so priredili svojemu »bogu« Dagonu veliko slavnost, češ: »Naš bog Dagen je premagal Jehovo ter nam je izročil v oblast silnega Samsona!« — In poklicali so Samsona iz ječe, da daruje Dagonu in da jim zapleše. Ponižni Samson je plesal, pri tem pa klicaj Jehovo, naj mu povrne moč, da se masčuje za vso sramoto in za ugrabljeni vid. Svetišče je bilo polno moč in žen; prišli so vsi knezi Filistejcev in celo na strehi templja je bilo okoli tritisoč moč in ženskih, ki so se smejali plesočemu Samsonu. Tudi Dalila je bila z njimi ter se je rogala junaku.

Tedaj je pošepetal slepi Samson dečku, ki ga je vodil za roko: »Pelji me med dva stebra, da se nanju naslonim!« In deček ga je vodil k stebrom sredi templja; Samson pa je stebra objel, ju zlomil in ves tempelj se je zrušil in je ubil ter pod seboj pokopal Samsona. Dalilo in več tisoč Filistejcev...

Tako pripoveduje o Samsonu sv. pismo, in libretist Ferd. Lemaire se je držal svetopisemskega besedila skoraj dobesedno. Pridejal je le nekaj hebrejskih molitev, filistejskih zmagospesov ter erotski prizor v I.

in II. dejanju med Samsonom in Dalilo.

V I. dejanju so zbrani pred templjem filistejskega malika Dagona in pred palačo satrapa Abimeleha obupajoči Hebrejci in Hebrejke. Domovina ječi v sužnosti, svoboda naroda je ubita; tujci so tiranski gospodarji v deželi! Tedaj nastopi Samson in jih pozivlja na boj. »Prost bodi narod in svobodna domovina!« Ukrop Abimeleh nastopi z vojniki, da ukroti glasne puntarje. Toda Hebrejci naskočijo Filistejce ter jih premagajo, Samson pa ubije Abimeleha. Veliki duhovnik Dagonov kliče prokletstvo na Samsona, ki se mu roga, kajti narod je že svoboden. Tedaj pride krasna Filistejka Dalila s svojimi tovarišicami ter vabi zmagalec Samsona na svoj dom v dolini Sorek. Samson vzplameni v strastni ljubezni. Zaman ga svari hebrejski starec, Samson je pozabil na svoj narod.

V II. dejanju pregovarja Dagonov veliki duhovnik Dalilo, naj premami Samsona, da ji zaupa tajnost svoje sile. Filistejka Dalila hoče masčevati svoj narod nad Hebrejcem Samsonom, obenem pa hoče zaslužiti izdajalske srebrenjake. Samson pride ponovič k Dalili, ki ga z igrano strastjo pridobi, da ji zaupa svojo skrivnost. Spečega Samsona izdajalka ostrizne ter ga izroči Filistejcem, ki mu iztaknejo oči.

V III. dejanju je Samson, slep in brez moči, v ječi, kjer vrti mlinski

kamen. Za zidovjem ječe se sliši plakanje iznova zaslužjenega naroda, ki proklinja Samsona. Varal je svoj narod, se vdaj tujki, zato je padel. Tedaj pridejo Filistejci in odvedo Samsona v svoj tempelj.

V IV. dejanju se vrši pred soho malika Dagona zmagoslavje Filistejcev. Ves tempelj je poln triumfujočih sovražnikov Samsona in njegovega naroda. Tedaj pripeljejo slepega, da jim poje, pleše in da daruje Dagonu. Veliki duhovnik slavi Dagona in se posmehuje Jehovi; Dalila pa se kruto roga Samsonu, pozivljajoča ga k ljubavnemu šestanku v dolini Sorek. Samson moli, nato gre v sredo templja, se oklene stebrov in zruši tempelj. Med gromom in bliskom pogine vse.

Opera »Samson in Dalila« je bila spisana že leta 1874.; dosežala je na Francoskem izredne uspehe, a na Dunaju se je pela prvič šele preteklo gledališko sezono z nečuvnim triumfom. Nemeec Wagner in italijanski komponisti so potisnili Francoza v Avstriji povsem v ozadje. A tudi v Parizu je doživela Saint-Saensova velika opera svoje vstajenje iz arhiva šele leta 1890. In vendar je Saint-Saens eden najodličnejših komponistov ter priznan mojster, čigar razna instrumentalna dela se izvajajo po vsem svetu! Zanimivo je, da je bil nemški skladatelj Liszt prvi, ki je leta 1877. v Weimarju sploh prvič uprizoril to impozantno opero, ki se

snel z avstro-ogrskemu konzulatu avstrijsko zastavo ter jo sežgal. Ministrski predsednik Velimirovič je takoj šel k avstro-ogrskemu poslaniku grofu Forgachu ter mu izrekel v imenu srbske vlade obžalovanje. Obenem je ministrski predsednik naročil mestnemu prefektu v Semendriji, naj izreče avstro-ogrskemu konzularnemu agentu istotam obžalovanje nad dogodkom.

Potovanje srbskega prestolonaslednika v Petrograd.

Belgrad, 26. oktobra. Potovanje prestolonaslednika na ruski dvor je zbudilo po celi deželi veliko navdušenje. Prestolonaslednik izroči carju visok srbski red in kraljevo lastnoročno pismo.

Budimpešta, 26. oktobra. Cela proga državne železnice, kjer se vozi vlak s srbskim odposlanstvom v Petrograd, je pod vojaško kontrolo. Prestolonaslednika spremlja Pašić. Ta je povedal nekemu uredniku: »Potujemo z najboljšimi nadami v Petrograd k carju, da mu izročimo pismo kralja Petra, v katerem ga prosim za posredovanje pri aneksiji Bosne in Hercegovine.« Na vprašanje, kake nade goji Srbija, je odgovoril Pašić: »Imamo prave vzroke, ki jih seveda ne morem izdati. Sicer pa je tudi berlinska pogodba dogovor vseh veselih, zato je ne more samo ena država samovoljno rešiti.«

Dunaj, 26. oktobra. Nemško časopisje je v vidni zadregi, da je srbski prestolonaslednik povabljen v Petrograd. Časopisi se plašijo, da bo prijateljstvo z Rusijo odtujilo Srbiji Anglijo in druge velesile. Tudi se nemški politiki tolažijo, da bo car svetoval srbski misliji mir. In Srbija bo morala tak svet ubogati. Židovski časniki pa s posebno bujno fantazijo celo razglajajo, da si je šel srbski prestolonaslednik na Rusko iskat — nevesto.

Sporazumjenje med Bolgarijo in Turčijo.

Carigrad, 26. oktobra. Veliki vezir Kiamil paša je izpovedal pariškemu dopisniku, da so pogajanja z Bolgarijo v dobrem tiru. Morda pridejo prav kmalu zopet delegacije iz Sofije, a morda z njimi tudi sam kralj, je smehljaje pripomnil veliki vezir.

Resen konflikt med Anglijo in Venezuelo.

London, 26. oktobra. Na ukaz predsednika Castra so venezuelanski uradniki zaplenili angleško ladjo, ki je bila namenjena v Trinidad. Uslužbenec in potnik z angleške ladje so vrgli v ječo. To se je zgodilo, ker je Castro prepovedal trgovanje s Trinidadom. Angleška vlada je zahtevala zadoščenje ter je poslala predsedniku Castru ultimatum. Obenem je odpuštil oddelek angleškega vojnega brodomarja v Venezuelo, da prisili venezuelansko vlado, da izpusti vjetnike.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. oktobra.

— Nečuvno. Gospod Makso Armic, trgovski potnik v Ljubljani, se je 14. t. m. s slovenskim dopisom obrnil na najdeniški urad c. kr. državnih železnice v Beljaku, da se mu izroče neke v vagonu pozabljene reči, seveda proti povratu vseh stroškov. »K. k. Betriebsamt Villach« je ta dopis neresen vrnilo z opombo: Nach Laibach. Unverständlich, daher Retour. Hier ist die Dienstsprache deutsch. K. k. Betriebsamt Villach

poje pravkar na vseh večjih odrih, kakor bi našli senačno noviteto. Habent sua fata libella!

Boj za svobodo, boj za rešitev domovine iz spon tujstva preveva vse operno dejanje. Za svobodo se bore tlačen Hebrejci s Samsonom na čelu, — za svobodo se bore premagani Filistejci v družbi z Abimelehom in velikim duhovnikom. Med tem pa, ko se bore Hebrejci, ki tvorijo v deželi večino, le s poštnim orožjem, vztrajno in junško, so Filistejci najeli strupeno kačo, da v spanju piči nepremagljivega junaka. Najsvetjše in najlepše v človeškem življenju: ljubezen zlorabijo tujei proti domačinom; podkupijo ljubico, da ugonobé moža! Toda pravica znaga vendarle.

Glasba je veličastna, polna krasot in se odlikuje z originalno melodičnostjo. Vsa opera je zrelo delo umetnika prve vrste.

Težko vlogo Dalile poje gdna. Julija Šipankova, bivša primadona nemške opere v Varšavi; naporno vlogo Samsona gospod Al. Fiala; večjo baritonsko vlogo velikega duhovnika g. Bogdan plemić Vukalović; satrapa Abimeleha poje g. Jos. Florian; hebrejskega starca pa g. režiser Bog. Vlček. Zbore Hebrejcev in Filistejcev vodi na odru g. kapelnik Thalich, vse operno osebo in orhester pa vodi g. kapelnik Benišek.

am 18. 10. 1908.« Ta z uradnim pečatom izdana rešitev je skandal prve vrste. »K. k. Betriebsamt« v Beljaku je dolžno sprejemati tudi slovenske vloge in je dolžno jih pravilno reševati. »Dienstsprache« je pri drž. železnici še povsod nemški jezik, s strankami pa mora obratni urad v Beljaku tudi slovenski poslovati. Ta urad je v zgoraj označenem slučaju prelomil svojo uradno dolžnost, odrekal izvrševanje svojih dolžnosti in zaslužil krivice eksemplarčno kazni. Sicer se železniški minister imenuje Derschatta, a tudi tega ministra se bo dalo še naučiti, kaj je prokleta dolžnost njemu podrejenih uradov.

— Letak »Kranjske hranilnice«, o katerem smo že poročali, se razširja na skrajno vsiljiv način. Nemškutarji, ki so ta letak izdali, se niso upali ga podpisati. Letak ima podpis »Več ljubljanskih meščanov«. V Kranju je večeraj najet človek to lažnivo pisanje raznašal od hiše do hiše. Tudi so v Kranju dali te letake na pošto, ne v Ljubljani, kar je gotovo jako značilno.

— Občinski odbor občine Mošnje je v seji dne 25. t. m. najodločnejše protestiral proti postopanju Nemcev napram mirnim skupščinarjem Ciril-Metodove družbe v Ptuj in proti nastopu vojaštva v Ljubljani, izrekel obžalovanje, da sta Adamič in Lunder padla kot žrtve nepotrebne rabe orožja, pozval c. kr. deželno vlado, da pošlje uradni popravek nemškemu časopisom, ki obrekujejo s podlimi in neutemeljenimi lažmi, in sramote Slovence in sploh celo kranjsko deželo ter kot izraz sožalja daroval ponesrečenim 20 K in za spomenik padlim žrtvam 10 K.

— Vse v službi nemštva. Politika oblastva so izdala na županstva odredbe v varstvo Kranjske hranilnice. Te odredbe in ti ukazi ne bodo imeli nobenega uspeha. Naši župani niso in ne bodo biti agentje Kranjske hranilnice, ne glede na to, da imajo že itak čez glavo dela. Zato so s predpisano spoštljivostjo položila vladne ukaze med stare akte. Deželna vlada je najbrž slutila, da se župani ne bodo dali upreči za nemški zavod in je iskala ter našla druge agente. Kakor smo izvedeli, je dobila žandarmerija rezervatni ukaz, naj ljudem dopoveduje, kako varno je naložen denar v Kranjski hranilnici, in naj proizvede in izslede vse one, ki delajo proti tej hranilnici ter jih naznanijo »pristojnemu« oblastvu. Torej bodo zdaj orožniki agitirali za Kranjsko hranilnico, potepuhi, oigani, tatovi pa bodo imeli mir pred možmi pravice. Koliko uspeha bo imela agitacija žandarmerije, bo pokazala prihodnost. To pa lahko že danes povemo: orožniki kot javni organi reda in pravice si ne bodo med ljudstvom pridobili zaupanja, če bodo nastopali kakor kaki agentje Kranjske hranilnice.

— Belokranjska železnica. V ponedeljek se je sestala v Novem mestu pri okrajnem glavarstvu komisija za revizijo trase bodoče železnice v Belokrajinu. Komisiji načeljuje vladni svetnik Laschan, zastopano je železniško in vojno ministrstvo, trgovska zbornica, deželni odbor, deželna vlada, zastopane so tudi občine. V velikem številu so prišli zlasti Črnomalci. Od vladnih inženjerjev izdelani načrti trase podaja dve alternativni. Po načrtu prisenja proga na postaji doljenjske železnice v Novem mestu, gre ob Krki proti mestu, prestopi reko in gre čez Kandijsko proti Virčni vasi. Od Virčne vasi, kjer bo postaja, gre dalje proti Vršnim Selom, kjer je druga postaja, dalje mimo Laz do prelaza na Semeniču. Od Semeniškega prelaza (pri takozvanem Kumpmatelnu) daje sta izdelani dve varianti. Ena vodi od te postaje proti Osojniku do Lokvice v Metliko in odtod do deželne meje. Na Osojniku in v Lokvicih so postaje projektirane. Iz Metlike je potem projektirane krilna železnica v Črnomelj. Po drugi varianti gre proga Kumpmatelna na desni strani Kočnice oeste (Derbič s strani) ob kočevsko-črnomaljski meji do Rodine in Griča, do Tuševskega dolca, Telčjega Vrha v Črnomelj in odtod čez Gradac v Metliko in do deželne meje. Po varianti II bi se zidala cela proga kot glavna, dočim bi po varianti I bila proga Metlika — Črnomelj lokalna proga. Mimo teh projektov, izdelanih od vlade, je komisiji predložil vladni svetnik Laschan še projekt črnomaljskega želez odseka, ki predlaga progo Semič — Rodine — Črnomelj — Metlika, in sicer kakor vse kaže, mnogo krajšo in dokaj laglje izvedljivo, kakor je ona po vladnem elaboratu v varianti II, ki napravi od Rodin dalje celo klobaso. Komisija je v ponedeljek sprejemala želje interesiranih občin, danes v torek pa je začela obhod cele proge. Ko bo obhod končan, oddajo zastopniki korporacij svoje mnenje.

— »The Sun«, znameniti ameriški list, ki izhaja v Novem Yorku in obenem tudi v Londonu po dvakrat na dan v 500 000 izvodih, je priobčil obširen in temeljit članek o Slovenih

in o dogodkih v Ljubljani in na Slovenskem sploh v zadnjem mesecu. Članek opisuje postopanje oblastev in zlasti vojaštva dne 20. septembra in pomeje in je obseja s besedami, ki jih seveda ne moremo navesti. — »The Sun« ima teene svese s angleško in s ameriško vlado. Kakor znano, so češki, srbski, ruski, poljski, hrvaški in bolgarski listi obširno poročali o naših dogodkih, a tudi nekateri francoski listi so o njih pisali v našem smislu.

— Konfiskacije vse vprek. Kakor »Slov. Narod« tako so tudi vsi napredni listi, ki izhajajo na Kranjskem, številko za številko konfiskirani. »Notranje« je konfiskiran od 20. septembra prav vselej, istotako »Novi Slov. Stajero« in »Belokranjec«. »Naš List« in »Gorenjec« sta se le enkrat izmuzala srečno skozi roke drž. pravdnika. Konstatiramo, da na Stajerskem vlada prava zlata svoboda napram časopisju v primeri s Kranjsko!

— Protestni šoh v Ameriki. V Pueblu (v državi Colorado) je bil 18. oktobra protestni šoh zoper postopanje avstrijske vlade in vojaštva v Ljubljani in sploh na Slovenskem. Udeležbo so objavila vsa slovenska društva in povabljeni so bili vsi Slovani, kar jih prebiva v Pueblu.

— Ravnoopravnost slovenskega jezika pred c. kr. okrožnim kot porotnim sodiščem v Celju. »Domovina« piše: Dne 23. okt. se je vršila pred tem sodiščem porotna razprava zoper Franca Plavovška, rudarja v Hrastniku, zaradi hudodelstva tatvine in prestopka goljufije. Predsedoval je deželnosodni svetnik pl. Garzarolli, votanta sta bila dež. sodni svetnik Roschanz in pristav dr. Krančič, obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Bayer, zagovarjal je dr. Gvidon Serneo. Večina porotnikov je bila slovenska, kar izhaja iz tega, da so se na poklic porotniki večinoma oglasili s »tukaj« in da so prisegali slovensko. Ker se je obtoženelec zagovarjal izključno slovensko, nemščino le slabo govori, je predsednik tolmačil nemško pisano obtožnico in jo prevedel na slovensko. Predno se umakne sodni dvor iz sodne dvorane v posvetovalnico, da se posvetuje glede vprašanj, stavljenih zoper Franca Plavovška, je zagovornik dr. Gvidon Serneo predlagal, da sestavijo vprašanja na porotnike v slovenskem jeziku zato, ker se je obtoženelec zagovarjal izključno slovensko in ker nam je zaamčena v osnovnih zakonih enakopravnost slovensčine v uradu. Obenem je prosil državnega pravdnika, da naj pletira slovensko, če pa on tega ne bi hotel storiti, prosil zagovornik, da predsednik tolmači govor drž. pravdnika. Na te predloge zagovornikove je odgovoril predsednik, da je raba jezikov pri sodiških stvarih justične uprave in da tem predlogom z ozirom na dosedanje prakso noče ugoditi. Obžaluje, da se jezikovna vprašanja razmotrivajo v sodni dvorani, na kar odgovori zagovornik: »Jaz imam vzrok obžalovati, da se prisodišču zastavlja slovensčina.« Zagovornik zahteva glede svojih predlogov senatni sklep, česar predsednik ne dopusti. Na to se stavijo na porotnike sama nemška vprašanja in državni pravdnik govori izključno nemško. H koncu svojega zagovora pripozna dr. Gvidon Serneo, da ga izvajanja g. predsednika glede jezikovne rabe z ozirom na jasno besedilo zakona niso mogla prepričati, predlaga, da se naj resume in pravni pouk na porotnike vrši v slovenskem jeziku, če pa se temu predlogu ne bi ugodilo, da se naj protokolira ves pravni pouk v smislu § 325 k pr. r. Tudi zahteva zagovornik, da se protokolirajo vsi njegovi predlogi glede jezikovne rabe. Predsednik za vrne zagovornikove predloge. Na ta način se torej zapostavlja slovenski jezik v sodni dvorani in predlogi, da se naj izvrši veljavni zakon, ki določa enakopravnost slovensčine v uradu, se zavračajo s komodno motivacijo, da slovenska obravnava pred porotniki ne odgovarja dosedanjim praksi. S takim postopanjem sodišča se kratkotalo krši veljavni zakon, kar je tembol žalostno, ker je ravno sodišče vezano uveljaviti zakone. Jasno je, da se ugovori g. predsednika ne bodo mirno vtaknili v žep in da se bode v tej stvari nadalje postopalo.

— Krajepisne table. Z ozirom na ukaz postojnskega glavarstva županstvom, da se morajo zopet popraviti krajepisne table ter izvesti dvojezične, je večina hišnih posestnikov v Matenji vasi sklenila, da na svoja poslopja in zemljišča pod nobenim pogojem ne dovolijo izvesti dvojezične napise, ampak le samoslovenske.

— Postojnskega trgovca so dosegli s svojim sklepom, da sprejemajo le slovenske dopise in slovenske račune, krasne uspehe. Večina tvrdi, da se nastavlja slovenske dopisnice. Le tvrdka A. Körösi v Gradcu, ki se peča z železno, noče ugoditi.

— Slovenskim trgovcem v Trbovljah polagamo na srce, naj pouče svoje učence, da bodo na pošti s »frajlicami« slovenski govorili ne pa nemški, čeprav so »frajlice« nemškutarskega mišljenja, kajti slovenski morajo znati.

— Deželnozborna volitva v Istri. Izid nedeljskih volitev v splošnem volilnem razredu je tale: v 1. volilnem okraju z glavnim voliščem v Piranu je potrebna ožja volitev med italijanskim liberalcem Karlom Apollonim in italijanskim krščanskim socijalcem Petrom Spadarom; v 2. volilnem okraju z glavnim voliščem v Poreču sta izvoljena liberalna Italijana Viktor Candussi-Giaro in dr. Ivan Pesante; v 3. vol. okraju z glavnim voliščem v Pulju je izvoljen socijalni demokrat dr. Avgustin Ritossa kot kompromisni kandidat mednarodne socijalno-demokratske in italijanske liberalne stranke; v 4. volilnem okraju z glavnim voliščem v Kopru je izvoljen narodni Slovenec Josip Pangerc; v 5. volilnem okraju z glavnim voliščem v Motovunu je izvoljen narodni Hrvat Franc Flego; v 6. volilnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu je izvoljen narodnjak Hrvat odvetnik dr. Simon Kurelič; v 7. volilnem okraju z glavnim voliščem v Voloskem je izvoljen narodnjak Hrvat državni poslanec prof. Vekoslav Spinčič.

— Štrajka na učiteljsku v Kopru. Na tem učiteljsku so štrajkali italijanski dijaki. Štrajk se je izvršil s popolnim porazom šolskih, oziroma cesarskih oblastí. Te poslednje se namreč vsprejele vse zahteve italijanskih dijakov in njihovih zaščitnikov ter so izjavile, da se dijakom štrajkovcem nič ne zgodi. Kako se je pa lansko leto postopalo z našimi dijaki štrajkovci! Tem se je ostro naložilo, naj se povrnejo v šolo in potem se bo šele gledalo, da se njihovim zahtevam po možnosti zadovolji! Avstrijski zistem ne more in ne more dati iz rok — dvojne mere!

— Plemeniti dar profesorja Vekoslava Spinčiča. Povodom proslave 60-letnice je državni poslanec Vekoslav Spinčič daroval družbi Sv. Cirila in Metoda za Istro 500 K, »Bratovščini hrv. ljudi« v Istri 500 K, Pomožnemu dijaškemu društvu v Pazinu 500 K, za siromake v Kastvu 100 K. Skupno 1600 K.

— Na Ježici je župnik g. Zupan nedavno govoril s prižnice neprijazno o naši vasslovenski šolski družbi Sv. Cirila in Metoda. Baje je bil to povod, da je g. Vilfan — Aleš odpoval svoje prostore za ustanovni shod imenovane podružnice za Posavje. Glede g. Vilfana smo dobili od njegovih rednih gostov iz Ljubljane in tudi z Ježice same zatrdila, da bi se g. Vilfan v vsakim sumničnem nad njegovo narodno značajnostjo delala krivica. Glede imenovanja njegovega koraka, ki je marsikomu res neumljivo, so baje odločevali popolnoma drugi nagibi, ki bi jih bilo smešno spravljati v zvezo z nemškutarskim vplivom. Tudi mi smo prepričani, da g. Vilfan ne more biti proti naši družbi sv. Cirila in Metoda; kajti nasprotnike tako zaslužni ustanovi je mogoče najti edino-le v taboru naših narodnih nasprotnikov. Da pa se opere pred javnostjo najmanjšega suma, pričakujemo, da se postavi sam na čelo akciji, da si ustanove posavske občine podružnico sv. Cirila in Metoda, ki bo gotovo dobro uspevala. Žalostno bi bilo, da bi narodni prepoved, ki je prodril do zadnje gorske naselbine, ne našel razumevanja pred pragom bele Ljubljane. G. Vilfan in njegovi somišljeniki pa bodo z ustanovitvijo podružnice tudi mnogo storili za povzdigo ugleda posavskih občin, da bo že enkrat ponehalo obrekovanje, da sta posavskih Slovencev edina narodna ideala — šnops in harmonika.

— Iz gledališke pisarne. Danes se poje četrti opereta »Valček v čar«. V petek se uprizar prvič velika C. Saint-Saënsova opera v štirih dejanjih »Samson in Dalila«. Ta opera je stalno na repertoarju »velike opere« v Parizu ter se je pela lani in letos opetovano v »dvorni operi« na Dunaju. Za to melodično opero se je nabavila nova oprema. V veliki vlogi Dalile nastopi prvič gdč. Jul. Šipankova, ki je bila lani angažirana v Varšavi ter je med drugim opetovano pela tudi naslovno vlogo v R. Straussovi operi »Salome«. Samsona poje g. A. Fiala, velikega duhovna g. B. pl. Vulaković. Sodeluje pomnoženi operni zbor in vsa komparzerija.

Zakaj ne dobi Simon Jenko spominke plošč na svoji rojstni hiši? »Slovenec« je prinesel večeraj sledečo notico: »Brez spominke plošče stoji še sedaj rojstna hiša pokojnega Simona Jenka. Pisateljsko društvo, kje si?« — Pisateljsko društvo pri najboljši volji ne more ustrežiti pozivu. Zakaj ne, bi morali vedeti tudi pri »Slovenca«, ako jim je znano,

kaj je pisal g. Fr. Levce v »Dun. Zvonu« letnik 1879 str. 338 (Odlični pesniki in pisatelji slovenski). Tam čitamo: »Porojen je bil Simon Jenko na Gorškem polju pri Gašperji na Podrečnem št. 19. dne 27. vinotoka 1835 v hiši svo ega sorodnika Matevža Jenka. A ta hiša je pozneje pogorela ter ostalo le nekaj groblja; posestvo pa je prišlo v ljudske roke. Pozneje so prostor odedili ter blizu nekdanje hiše sezidali drugo. Rojstvene hiše pesnikov tedaj — ni več.«

Znani sulčar g. Oražen nam je izročil 5 K za družbo Cirila in Metoda kot dobljeno stavo, ker je 25. t. m. vjel 8 sulcev. Živel!

Črnomalci, ki so vsled kakega važnega in tehtnega vzroka zamudili predpisano zglasitev ob določenih dnevih, morajo do konca tega meseca brezpogojno opraviti to svojo dolžnost in sicer od 8 do 12. ure predpoldne v mestnem vojaškem oddelku, »Mestni dom«, I. nadstropje, vrata št. 1. Kdor se kasneje ali pa sploh ne zgasi, se kezuje kot prestopnik z obšutno denarno globo.

Prememba posesti. Gospod Franc Levart, poštni asistent in posestnik vile »Zora« pod Rožnikom je kupil od g. A. Žnaha ob cesti na Rožnik ležečo nedograjeno vilo, ki je že pod streho. Novi posestnik bo opremil vilo s kopalno sobo, balkonom in z dvema verandama tako, da bo že v maju oddal dvojce modernih stanovanj.

»Streliški klub« pri »Novem svetu« (g. Mraku) vabi svoje člane na sestanek, kateri se vrši jutri v sredo ob pol 9 zvečer. Želeti je obilnega obiska.

Mila jesen. Gdč. Mici Flerin, trg. hčerka v Domžalah, nam je poslala rdečih jagod, ki jih je nabrala v gozdu Šumberku. Narodni pošiljateljici iskrena zahvala za prijazenost!

Za opeklinami je umrla 2letna hčerka gostilničarja Alberta Vodnika v Podutiku.

Nagla smrt. V nedeljo, dne 25. t. m. okoli 8. zvečer je kap zadela posestnico Jero Snoj, vdovo po pokojnemu črnuškem županu Jožetu Snoju. V živahnem pogovoru se je prav zadovoljno smejala; v hipu pa se je zgrudila in bila takoj mrtva. Pokojnemu Snoju je dne 15. maja letos vse pogorelo, ko je sam ležal na smrtni postelji ter 16. maja umrl in sedaj zopet tako grozna nesreča! Uboga družina!

Spominsko ploščo Simonu Jenku nameravajo vzidati njegovi čestitci v njegovem rojstnem kraju v Prašah oziroma Podrečnem pri Mavčičah.

Poročilo odbora »Dijaške kuhinje v Kranju za šolsko leto 1907/1908« Kot doslej je podpiral odbor tudi koncem 14. poslovne dobe, t. j. šolskega leta 1907/08 samo ubožne in pridne dijake. Če je bil grajan podpiranec v 2 predmetih, je izgubil podporo do tedaj, da se je poboljšal. Od 72 začetkom šolskega leta 1907/08 sprejetih podpirancev, jih je ostalo do konca 52; 2 sta bila odličnjaka, 49 je dobilo izpričevalo I. II razreda. Po svojem domovju je bilo podpiranih 48 s Kranjskega (22 iz škofjeloškega, 10 iz radovljiškega, 8 iz kamniškega, 6 iz kranjskega in 2 iz ljubljanskega sodnega okraja), po 2 s Primorskega in Stajerskega.

Da je pa mogel pokriti odbor vsaj deloma visoke izdatke (za 12.344 kosil po 24 h, in 12.025 večerji po 14 h je bilo plačati 4646 06 K), je delil brezplačno hrano le najubožnejšim, namreč 10, 7 je vplačevalo po 1 K, 27 po 2 K, 7 po 3 K in 1 po 4 K. Hrano je pripravljala g. Jakofčič po določenem v jedilni sobi (št. 47) razobesjenem jedilniku. O kakovosti jedil so se prepričevali od časa do časa odborniki. A Izkaz o dohodkih in stroških: a) Donodki so znašali 4922 72 K, b) stroški so znašali 4903 97 K. Torej je znašal prebitek 118 75 K. B. Premoženski izkaz dne 31. avg. 1908: a) glavnice 37.103 77 K, b) razpoložnine 3744 25 krou. Torej znaša premoženjsko stanje dne 31. avgusta 1908: 40.448 02 K. c) Izkaz za 14 letno poslovno dobo to je od 1. septembra 1894 do 31. avg. 1908. a) Skupni prejemki 109.938 K 47 h, skupni izdatki 69.090 37 K. Premožensko stanje 40.848 10 K. Odbor se zahvaljuje tudi onim rodbinam kranjskega mesta, ki so mu pomagale s tem, da so dajale dijakom hrano ali jih denarno podpirale. Prosi jih še nadaljne pomoči. Umrl so v preteklem letu tile dobrotniki in podporniki »Dijaške kuhinje«: veleposesnik Peter Mayr v Kranju, veleposesnik Luka Smid na Gasteju, ok. zdravnik dr. Anton Arko v Škofji Loki, inženir Viljem Polak v Trzinu, Fr. Roblek, posestnik v Kranju in L. Matajo, posestnik v Stražišču. Peter Mayr je bil marljiv odbornik društva, dr. Anton Arko je vneto podpiral društvo od njegovega postanka sem, Ivan Majdič in Viljem

(Dolge v prilogi).

Polak pa sta se „Dijaške kuhinje“ spomnila v oporoki z velikodušnimi darili. Bodi jim blag spomin! Sklepajoč svoje poročilo se zahvaljuje odbor v svojem in podpisane mladine imenu vsem p. n. dobrotnikom, posebno sl. mestnemu zastopu kranjskega mesta, sl. Kranjski hranilnici v Ljubljani, sl. posojilnici v Radovljici, sl. kreditnemu društvu v Kranju, sl. okrajni hranilnici in posojilnici v Škofji Loki in sl. občinskim zastopom: Boh. Bistrica, Sv. Jošt, Kamnik, Mošnje, Smlednik, Senčur, Škofja Loka in Železniki, dalje slavnemu kranjskemu meščanstvu, posebno p. n. trgovcem za novoletno darilo, predašiti duhovščini, raznim uradom in društvom, posebno še sodnim funkcionarjem in odvetnikom, ki so poskrbeli znatnih vsot za „Dijaško kuhinjo“. Do vseh se obrača podpisani odbor za iskreno prošnjo, naj ohranijo blagotnost naklonjenost „Dijaški kuhinji“ še nadalje in podpirajo od borovo delovanje.

Levska sreča. Pretekli teden se je na lovu v lovišču Ivana Rakovca, tovarnarja z usnjem v Kranju, ustrelilo 47 zajcev, 5 fazanov in ena srna. — V lovišču med Mavčami in Medvodami so pa ustrelili na lovu pretekli četrtek 36 zajcev, 6 fazanov, 20 jerebic in več veveric.

Častno svetiljo za 40letno zvesto službovanje je dobil strojarski pomočnik Franc Ahačič v Trzinu.

Prvi slovenski premogovnik v Črnomlju! Piše se nam: Že nad pol stoletja je znano, da se nahaja v zemljah črnomajškega okrajnega glavarstva, to je jugovzhodno med Črnomljem in reko Kulpo — premog. Zaana, prej sloveča, a vsled konkurenice ugodnejše ob prometnih cestah ležečih podjetij propala železovarna v Gradcu, je črpala iz teh zemelj velike množice lepega črnega premoga. Po razslu gradsko livarno je zamrl tudi premogokop in od onega časa se za te zaklade podzemeljskega bogastva ni več nihče resno brigal. Šele letošnje poletje so se za stvar zavzeli trije pogumni Slovenci in se z vso vnetostjo lotili dela. K temu jih je bodrila že od prejšnjih dob znana sigurnost glede velikih množic premoga in še bolj pa dejstvo, da se ima v kratkem času zgraditi Belokrajinska železnica, ki bo tekla, tako se zagotavlja, prav čez premogovo ozemlje na Metliko in Karlovec. Črnomelj sigurno dobi glavno postajo, in ako bodo razmere ugodne, še posebej premogovo nakladišče. Kolikoga pomena bo ta gospodarska pridobitev za sedaj tako osamljeno in gospodarsko zapuščeno Belokrajino, si je pač misliti. Zaraditve mora vsak pravi rodoljub z veseljem pozdraviti začetke trojice slovenskih mož, ki ne štedijo ne truda ne novcev, da ustanovijo za Belokrajino tako važen vir domačega blagostanja. Ko bo delo v premogokopu do dobrega razvito, zamogli se bodo ondodni domačini, večinoma izseljeni v Ameriko, zopet povrniti v mili domači kraj, kjer jih bo čakalo obilo kruha. Da bi se pa premogovnik čim hitreje razvil in se izpolnila želja rodoljubov, da se domačemu ljudstvu da stalen zaslužek na domači zemlji, se je omenjena podjetna trojica odločila razširiti svoj delokrog in v to svrhu sestaviti večjo družbo slovenskih petičnih ljudi z večjim prometnim kapitalom. V ta namen vabi sedanja družba na sestavo domačega premogovnega konsorcijskega čigar naloga je zložiti za v prvo glavnicu K 60.000. Od te glavnice se obrne polovica na odkup sedanjih pravic, polovica pa se naloži za razširjenje podjetja. Konsorcijski deleži znašajo a K 500 in je vsakemu deležniku prosto beležiti ali vzeti več deležev. Priglasila k udeležbi naj se pošiljajo naslov: „Slovenske premogovne družbe“ v roke gosp. Fr. Šetina, nadučitelj v Črnomlju. — Dostavlja se, da je sedanja družba premog na več krajih razgrnila in da pridno nadaljuje z deli. Splah stopa premog na več mestih kar celoma na dan. Ležišče je od strokovnjakov kakor Seeland, bivši c. kr. rudniški glavar v Celovcu, jako ugodno cenjeno. Naj bi premožnejši slovenski rodoljubi ne zamudili te lepe prilike in čim najhitreje sestavili močno družbo, ki bo črpala ogromna bogastva iz globočin domače belokrajinske zemlje. Na srečo!

Nemška kultura s krepkimi koraki napreduje. Ko gredo v Laškem trgu šolski otroci iz šole, takoj javnosti pokažejo kaj so se od veleučnega gospoda učitelja naučili. Tu ti kriči en smrkolin kakih 8 let: „Smo slovenske svinje nabili. Pa smo jih!“ in to ponavlja najmanj desetkrat. Seveda te besede je poba rabil, ko je šel mimo slovenske družbe.

Zalostno vendar značilen naslov je bil te dni napisan na neko pismo, oddano v Savinski dolini. Ta naslov se natanko tako-le glasi: karl Rednak
Poss K Klagen
frot Lanver infantri
3 Kapa ni / Rege Na

Lahko je sram slovenskega fanta, ki služi cesarja, da se pusti toliko vplivati od svoje okolice, da pozabi na svoj ljubi milodeneči materni jezik in pošlje domu tako grdo spakodran naslov. Ko bi ga bil poslal svojem v slovenskem jeziku, bi bil gotovo pravilen in razločen.

Zgorala je v Vrbovem dolu na Štajerskem osemletna Karolina Glančar. Prišla je preblizu ognja, vsled česar se ji je vnela obleka.

Utonil je v Trstu 17letni mehanik Josip Drasič, ko se je v pijanosti vračal z volilnega shoda iz Milj in padel v morje.

Smrtina nesreča. V Trstu je padel s parnika delavec Jakob Baharčič in se tako pobil, da je umrl za poškodbami.

Prijet slepar. Tovarnar sodavice Alojzij Baraković v Oseku je napravil s sleparjenjem dolga za 30.000 K in zblepal v Nemčijo, deželo lepih čednosti. V Bremnu so pa poštenjakovi prijeli, ko se je hotel odpeljati v Ameriko.

Vlom v sodišče. V Vrginmostu na Hrvaškem so vlomili tatovi v ondodno sodišče, odprli železno blagajno in odnesli par sto kron denarja. Detektivi so krivce kmalu izvolali in jih prijeli v osehah treh kovačev in nekega kmeta.

Desettisat dinamitnih patron v ribniku. V nekem ribniku pri Vražiču so našli desettisat dinamitnih patron. Bile so v zabojih. Ribnik je zdaj izsušen. Seveda spravijo to najdbo v zvezo z „velesrbsko propagando“.

Pobegnil je dne 16. t. m. od svojega polka v Slovenji Bistrici 1887. v Velikih Bruscih rojeni in tja pristojni Marka Kranjec, ki je slatil kot dragonec pri 5 dragonekem polku šele prvo leto. Kam je šel, se ne ve.

Ponočnjaki so napravili v nedeljo ponoči v Zelenci jami pri vrtnih ograjah znatno škodo. Lomili so pločve, vrata in tudi kamenje metali v neko hišo, potem pa krenili v mesto, kjer je policija aretovala 4 zlikovce. To se je godilo zunaj mestnega pomerja in zadeva nima političnega značaja. Zagovarjali se bodo vsi pred sodiščem zaradi zlobnega poškodovanja tujeja imetja.

Orožništvo je prijelo v Smuki prisiljenca Ivana Mauerja, ki je že 18. maja pete odnesel iz hiše pokore. **Pobegnil je** sredi iz gramozne jame prisiljenec Ivan Kukenbühler. Prišel je pa samo do Zaloške ceste, kjer ga je prijel policijski stražnik in izročil zopet nazaj.

Ogenj v sušilnici. Predvčerajšnjem zvečer se je vnelo v sušilnici g. Karla Černeta na Poljanski cesti št. 29 in je pogorelo, odnosno se pokvarilo za 200 K mesnine. Ogenj so pogasili domači. Gosp. Černe je bil zavarovan pri „Adriatici“.

Pozabil je dne 20. t. m. v razstavraciji na južnem kolodvoru v III. razredu steklar Karel Vreček hranilnično knjižico poštno hranilnice z vlogo 795 K. Knjižica še ni bila oddana ter ima št. 1386634.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 25 Hrvatov in 15 Slovencev. V Heb je šlo 40, v Inmost 25, v Linc pa 30 Hrvatov. Iz raznih krajev se jih je povrnilo domov 40. Na Dunaj se je odpeljalo 25 Kočevarjev.

Izgubila se je na poti od Ilirije do Marije Terozijske ceste rjava denarnica z majhno vsoto denarja. V njej sta bili tudi dve marki brusača Juvana. Kdor bi jo našel, naj jo odda pri brivcu Zajcu na Dunajski cesti. — Izgubila je neka dama pretečeni petek zvečenj polikanega perila na trgu za vodo. Odda se naj na policiji ali na Mestnem trgu št. 18, III. nadst.

Demonstracije pred sodiščem.

Senat: predsednik dvorni svetnik Pajk, votanti: nadsvetnik Polc, nadsvetnik Andolšek, deželnosodni svetnik Hauffen, javni obtožitelj dr. Pajnič, branitelja dr. Hudnik in dr. Kapus.

Obtožba se glasi: I. **Benedikt Koman** in **Karl Omerza** nista dne 18. septembra t. l. prosti polnoči v Ljubljani pri rabuki, nastali na Marjinem trgu, c. kr. orožnika Ignacija Zima, ki je velel množici, da se razide, ubogala, temveč se jela z orožnikom besedovati.

II. Benedikt Koman je nekaj preje z besedami „Pfui, Abzug“ mimo Auerjeve gostilne v Ljubljani gredoče, svojo službo opravljajoče orožnike z besedo razžalil; zakrivila sta oba z dejanjem pod I. pregrešek rabuke po § 279 k. z., Benedikt Koman z dejanjem pod II. še posebej prestopok zoper javne naprave in naredbe po § 312 k. z. in naj se kaznujeta oba po § 284 k. z. Benedikt Koman z ozirom na § 267 k. z.

Razlogi: Na večer 18. septembra t. l. vršili so se v Ljubljani veliki izgredi, katerim je zamoglo šele poklicano orožništvo napraviti konec. Med 10. in 11. uro zvečer je več ljudi iz veže Aurove gostilne v Wolfvovih uli-

cah, stoječ za železnimi vrati, psovalo zunaj okoli hodeče, službujoče orožnike in vojake s klici „Pfui in Abzug“.

Med temi kričali je bil tudi obdolženec Koman Benedikt, ki ga je bilo poznati po svetli obleki in veliki postavi. Pozneje, okoli polnoči so pa orožniki, z vojaštvom odganjali množico z Marjinega trga ter vsakemu še posebej veleli, da naj domu odide. Ta poziv sta dobro tudi čula oba obdolženca, a nista se hotela odstraniti, marveč se prišla z orožnikom Zimo, ki ju je posebej poznal, naj odideta, še besedovati. Tako pripoveduje orožnik Zima.

Oba obdolženca oporekata, da bi bila kaj zakrivila.

Benedikt Koman, rojen v Vižmarjih 18. sept. 1870, oženjen sluga v deželni bolnišnici, ima štiri otroke, že kaznovan.

Karl Omerza, rojen v Vidmu, star 24 let, sluga v kinematografu Edison v Ljubljani, nekaznovan.

Predsednik Komanu: Ali ste klicali „Pfui“ in „Abzug“?

Koman: Ne! — Hotel sem iti iz Auerjeve gostilne, prišli so samo orožniki mimo, pa nisem nič klical. Ker nismo mogli naprej, smo šli nazaj v gostilno, izpili smo vsak en vrček. Ko smo izpili smo šli ven, pred gostilno je bilo prazno, pri javnem strnišču so nas pustili skozi kordon. Šli smo proti pošti, potem pa nazaj na Mar. trg, da gremo po Šentpeterski cesti domov. Ob Bahovčevi trgovini srečamo g. Rupnika. Pozdravila sva se in se začela pogovarjati o društvenih stvarih, kar stopi k meni orožnik in mi naznani aretacijo zato, češ ker nisem šel proč. Pa ta bi me bil še izpustil, ali zraven pride drug orožnik in pravi: „dieser ist auf Befehl des Rittmeisters zu arretieren.“ nakar so me vojaki odpeljali na sodišče. Bil sem popolnoma miren in sva se z Rupnikom mirno pogovarjala.

Omerza se zagovarja, da je bil omenjenega dne do 11. ure v službi ter potem odšel domov. Hotel si je sicer ogledati, ali je res tako, kakor se mu je povedalo o kazini, ali ni mogel naprej, ker je bila ulica zaprta, nakar je šel v Časojcovo vinaro, od tamkaj pa proti hotelu „Union“ in po Miklošičevi cesti na Sv. Petra cesto. Spomnil pa se je, da bi bilo dobro še enkrat pogledati, ali je pri kinematografu vse v redu, da niso morda medtem tudi tamkaj pobili kakih šip, in zato se je hotel vrniti. Na Marjinem trgu je tedaj vojaštvo ravno razganjalo ljudi in mimo njega je tudi nekdo skočil. Začutil je roko na rami ter se smeje obrnil, misleč, da ga je prijel kak znanec, a tu vidi orožnika, ki mu napove aretacijo. Povedal je orožniku, da se je ta najbrž zmotil, a ustavljal se ni aretaciji ter mirno šel z njim na sodišče.

Zapriseže se nato kot priča c. kr. orožniški ritmojster Lellek, ki izpove, da ne pozna nobenega obtoženca. Na tozadevno vprašanje predsednikovo izpove, da se ne spominja več natančno dogodkov pred Auerjevo gostilno. Spominja se pač, da je videl med ljudmi, ki so klicali nekaj orožništva, kaj, ne ve, tudi moža, ki je bil belo oblečen; reči pa ne more, da bi bil tudi ta kaj klical. Priča ni dal povelja orožništvu, da naj aretirata obtoženca.

Predsednik prečita prvo Lellekovo izpoved, glasom katere je dal Lellek orožnikom povelje, da naj pazijo na obtoženca in ga ob priliki aretirajo.

Priča Lellek ostane pri svoji izpovedi, da se ne spominja takega povelja. Ne spominja se tudi dogodka na Šentpeterski cesti, aretacije namreč, niti glede na Komana niti na Omerzo. — Na vprašanje dr. Hudnikovo potrdi priča, da tudi sedaj ne pozna obtoženca.

C. kr. orožniški postajevođa Ignacij Zima izpove, da pozna oba obtoženca. Potrdi, da je na Marjinem trgu pozval oba, da se odstranita, česar pa nista storila, temveč sta se začela opravičevati, nakar ju je priča aretirala. Omerza je bil prej aretirani kakor Koman, in Omerza se je izgovarjal: zakaj mene aretrirate, saj je najboljši vpil oni z belo obleko.

Nadsvetnik Polc: Zakaj sta se opravičevala?

Priča: Zakaj morata stran.

Obtoženi Koman pojasni, da je stal na pločniku ob Bahovčevi trgovini na Šentpeterski cesti kakih 10 korakov od vogla, ter se tamkaj pogovarjal z Rupnikom. Omerze ni videl. Odpeljalo ga je v zapor šest vojakov 27. pešpolka.

Obtoženec Omerza pove, da je bil aretirani sredi Šentpeterske ceste nasproti Urbančevemu voglu.

Javni obtožitelj dr. Pajnič vpraša pričo, ali je bila tamkaj večja patrolja in ali je imel priča kak nalog, morda izrecni nalog razganjati občinstvo?

Priča Zima: Patrolja je bila le-teča, bil sem sam. Izrecnega naloga nisem imel, temveč samo nalog, skrbeti za to, da občinstvo ne postaja. Patroliral sem po Kongresnem trgu in Marjinem trgu.

Branitelj dr. Hudnik opozarja na prvotno izpovedbo te priče ozirovadbo, kjer je priča izpovedal: „Ich sagte ihnen, dass sie hier nicht stehen dürfen, dass sie voraus oder zurückgehen müssen. Beide fragten mich, warum, und wollten sich rechtfertigen.“ — Priča ostane tudi danes pri tem, da sta se le „hotela“ opravičevati.

Dr. Kapus: Kdaj sta se hotela opravičevati? Pred aretacijo ali pozneje?

Priča: Pred aretacijo.

Josip Lužar, sluga v deželni bolnišnici, priseže in izpove, da je bil z obtoženecem skupaj pri Auerju. Popili so par vrčkov piva in hoteli potem domov. Šli so vun in ravno videli, ko so orožniki in vojaki podili veliko množico ljudi po Wolfvovih ulicah. Ljudje so vpili „pfui“ in „škan-dal“. Ker ni bilo mogoče nikamor, so šli nazaj v gostilno in izpili še vsak en vrček, nakar so odšli proti pošti, se vrnili po Prešernovi ulici in hoteli po Šentpeterski cesti naprej domov. Na Marjinem trgu je stalo vojaštvo. Šli so mirno mimo vojakov, priča je šel nekoliko naprej, obtoženec je srečal Rupnika, s katerim sta se pozdravila in se začela pogovarjati. Nato je bil obtoženec aretirani. Bil je popolnoma miren in ni nič kričal.

Obtoženca Omerzo je priča videl; odkod je prišel, ne ve, a bil je tedaj popolnoma miren.

Priča Franc Rupnik, uradnik mestnega užitninskga urada.

Zastopnik obtožbe protestira proti zaprseži te priče, češ, da je bila navzoča pri oni rabuki in je torej sama osumljena, da je sodelovala.

Zagovornik dr. Hudnik se protivi temu predlogu, češ, da bi potem, ako bi se hotelo vsakega osumiti sodelovanja, nobeden obtoženec ne mogel dobiti priče.

Predsednik proglasi sklep, da je sodišče zavrnilo predlog drž. pravdnika, in zapriseže pričo, katera izpove: „Prišel sem po Sv. Petra cesti ter videl prihajati obtoženca Komana s še dvema nepoznanima človekoma. Jaz sem pozdravil Komana z „na zdravje“, Koman pa mene z „živio“. Ustavila sva se in začela pogovor o naših društvih. Videl sem, da gre vojaštvo proti nama, in sem storil par korakov nazaj, v tem so pa Komana aretirali. Koman je bil popolnoma miren“.

Priča potrdi, da ni slišal nikakega poziva, da naj se obtoženec in on odstranita.

Substitut drž. pravdnika dr. Pajnič predlaga najprej, da se v obtožbi dostavijo besede — „z neznanimi so-storilci“ ter potem izvaja: Značilno je, da se pri nas v Avstriji obračajo vse demonstracije v prvi vrsti proti organom, katerih naloga je, skrbeti za javno varnost; to se dogaja zunaj na ulici, v časopisju in celo v sodni dvorani. V prvi vrsti je vse naperjeno proti orožništvu, katero ima nalogo, preprečiti nevarno skupljanje. V smislu določbe § 283 k. z. ni treba posebno velike množice, dovolj je, da je le več ljudi, da utegne nastati nevarnost za kršenje javnega reda. Ravno tako pa tudi ni treba slovesnega poziva, da naj se ljudje razidejo, dovolj je samo toliko, da ljudje pridejo do spoznanja, da se morajo odstraniti. Zato opozarja na razsodbo najvišjega sodišča v zadevi izgrediv v Pragi.

Oba obtoženca sta se zavedala, da hoče orožništvo in vojaštvo spraviti ljudi domov. Poziv orožnika sta morala razumeti, a zoperstavljala sta se mu s tem, da sta popraševala, čemu bi morala proč, ker nista storila ničesar.

Glede izpovedb priča Lelleka in Zime je treba poudarjati, da je pač razumljivo, ako se po tolikem času ne spominjata natančno celega dogodka, zato pa tudi ni smatrati današnjo njuno izpovedbo za protislovno prvi. Izpovedbi Lužarja in Rupnika pa celo potrjujejo obtožbo. Lužar je izpovedal, da je ljudstvo vpilo orožnikom „pfui“ in „škan-dal“, zato, ker so gnali ljudi pred seboj. V oni grudi, ki je kričala, je bil tudi obtoženec Koman in je zato odgovoren, kar je gruča kričala. Predlaga, da se obtoženca obsodita in strogo kaznujeta.

Dr. Hudnik je prepričan, da je bil Koman aretirani edino le zato, ker je ritmojster Lellek naročil pred Auerjem orožnikom, da naj pazijo nanj in ga ob priliki aretirajo, češ, da se je, kakor pravi orožniška ovadba, ponašal zelo renitentno proti vojaštvu in orožništvu. Te ovadbe orožništvo gotovo ni odposlalo, ne da bi bilo prej govorilo o zadevi s svojim šefom, ki je bil danes tu kot priča. Priča Lellek, zaslišan dne 24. septembra, je označil iz množice „einen dicken, grossen Mann“, ki da je psoval orožništvo in vojaštvo, ali kakor vidimo, obtoženec Koman ni velik. Če vojak označi nekoga za velikega, že ve, da je tak človek v resnici velik. Ako se je ta priča spominjal bele obleke, je pač zamenjava lahko mogoča, saj obtoženec ni sam, ki bi nosil tako obleko. Ko je bil prvokrat zaslišan, je ta priča

izpovedal popolnoma jasno: „ich bemerkte, dass auch Koman schrie; was, weiss ich nicht. Ich gab der Mannschaft den Auftrag, auf den Mann aufzupassen und ihn bei Gelegenheit zu arretieren.“ Značilno je, da je moral danes to izpovedbo preklicati. Če ritmojstra, ki je dal tako zapoved močtvu, danes v tako važni zadevi zapuša spomin, potem se pač mora sklepati iz tega, da se je takrat ritmojster preneglil. Sicer se ne smemo staviti na stalščice, kakor da bi obtoženec nikdar ne govoril resnice. In izpovedal je danes obtoženec, da ga je orožnik, ki ga je pozneje aretoval, hotel že izpustiti, nakar je prišel drug orožnik ter zaklical: „dieser ist auf Befehl des Rittmeisters zu arretieren“, in nato šele se je izvršila aretacija. Kaj takega se obtoženec vendar ne bo izmislil.

Preudariti je treba čas, okoliščine, v katerih je bil obtoženec aretirani. Koman je bil popolnoma miren, saj je to bilo dne 18. septembra, ne pa po 20. septembru. Ne more se mu torej v zlo šteti, ako je vprašal, zakaj mora proč, ko je prišel do one gručice na Šentpeterski cesti. Saj ni vedel, da bo državni pravdnik to smatral za rabuko. Sicer se pa po izpovedbi priče c. kr. orožnika nikakor ne da dokazati, da bi se bil obtoženec besedoval z orožniki in torej ni nikake podlage za obsodbo v zmislu § 283. Po izpovedbi priče Lužarja je dognano, da je „vse“ vpilo, a s tem še ni rešeno, da je vpil tudi obtoženec, torej odpade obtožba v smislu § 312. Splah pa je značilno že to, da si je državni pravdnik pri obtožbi moral pomagati z razsodbami najvišjega sodišča, da mu ni zadostovalo besedilo zakona. Predlaga, da se obtoženec oprosti.

Dr. Kapus pripominja glede na obtoženca Omerzo, da je bil cel večer v družbi, da ni bil na ulici. V skrbi za svojega gospodarja, se je potem vrnil, da vidi, ali so vrata dobro zaprta, ali morda tudi tamkaj niso pobili šip. Slučajno je prišel do one gručice. Slišal ni nikakega poziva, da naj se odstrani. Zagovornik noče ničesar očitati orožnikom, ali mogoča je zamenjava, kajti obtoženec je povedal, da je tedaj skočil nekdo drug mimo njega, da so torej najbrž hoteli aretirati onega, ne pa njega. Zakon zahteva za pregrešek v zmislu § 284 — „Zank oder Streit“, tega pa obtoženec ni storil, če se je samo opravičeval, kar izrecno poudarja priča Zima. Predlaga oprostiti razsodbo.

Javni obtožitelj dr. Pajnič iznova konstatuje, da v izpovedbah priča Lelleka in Zime ni protislovij, edino ne spominjata se več natančno dogodka. Glede „krivih naukov“ gg. zagovornikov o umevanju pojma „rabuke“ pa prepušča razsodbo sodišču.

Predsednik proglasi razsodbo, po kateri sta obtoženca Koman in Omerza kriva, da nista pri rabuki, nastali na Marjinem trgu dne 18. septembra, ubogala orožnika, ki ju je pozval, da naj se odstranita, temveč da sta se začela z njim besedovati ter tako zakrivila pregrešek v zmislu § 283 k. z. in se kaznujeta po § 284 k. z. z uporabo § 260 b in 266 z. zak. **Koman** na eden teden strogega zopora, poostrenega z dvema postoma, **Omerza** pa na 10 dni strogega zopora. Oprostilo pa je sodišče Komana obtožbe, da bi bil žalil službo opravljajoče orožnike pred Auerjevo gostilno z besedami „pfui“ in „škan-dal“.

Razlogi: Zaprisežena priča Zima je izpovedal, da je bilo tedaj na Marjinem trgu več ljudi, med njima tudi obtoženca, katera je pozval, da se odstranita. Oba sta se pa začela opravičevati in ga nista hotela ubogati, nakar sta bila aretirana. Aretacija je bila popolnoma upravičena, kar deloma obtoženca sama priznata. Priča Rupnik je potrdil, da je govoril z obtoženecem Komonom, da pa se je nekoliko odstranil, in je lahko mogoče, da ni slišal poziva. Obtoženca sta se opravičevala, besedovala z orožnikom. Ker olajševalne okoliščine prevladujejo obteževalne, se je uporabil § 260, oz. 266. Oprostilo pa se je obtoženca Komana radi prestopka po § 312, ker tudi priča Lellek ni mogel potrditi, da bi bil obtoženec res kričal, in to tudi po drugih pričah ni dognano.

Oba branitelja sta priglasila pritožbo.

Šišenske demonstracije pred deželnim sodiščem.

Isti senat, kakor zgoraj, zagovornik dr. Tekavčič, obtoženca **Ana Boltavzar**. Obtožnica se glasi: Ana Boltavzar je dne 27. septembra 1903 v Spod. Šiški: 1. povodom aretacije Blaža Pirnata več ljudi zoper c. kr. orožniško patrolo nagovarjala, da bi se zoperstavili, rekoč: „fantje, dajte jih in iztrgajte jim iz rok aretiranega“; 2. imenovano c. kr. orožniško patrolo in obč. prestojnika Jakoba Burgerja, ki je izvrševaje svojo službo podpiral orožnike, razžalila z besedami: „fej, orožniki, sedaj se gredo že spet za Nemce potegovat“ in

„sramota za Šisko, da ima ta-kega župana, da pusti orož-nikom Slovenca aretirati.“ — Zakrivila je ad 1. pregrešek rabuke po § 279. k. z., ad 2. prestopke zoper javne naprave in naredbe po § 312. k. z. in se naj kaznuje po § 279. k. z. z ozirom na § 267. k. z.

Dne 27. sept. 1908 popoldne je v Zg. Šiški več ljudi naskočilo nekaj podčastnikov 27. pešpolka. Vojaki so se umaknili v neko gostilno, zunaj pa se je nabrala velika množica, ki je žvižgala in kričala. Morala je priti orožniška patrula, ki je množico razglašala in vojake osvobodila. Pri tem je bil Blaž Pirnat aretiran. Ko so ga orožniki tirali proti Ljubljani, je obdolženka zaklicala šišenskemu županu Jakobu Burgerju, ki je uradno podpiral orožnike, naj ukaže, da areto- vanca izpuste. Seveda se ji ni ugo- dilo. To jo je tako raztogotilo, da je potem storila v obtožbenem tenorju navedena dejanja. Vse to je dognano po orožniškem poročilu. Obtožba je torej osnovana.

Zagovornik dr. Tekavčič pred- laga, da naj se obravnava preloži, kajti obtoženki se je dostavila obtož- nica, ne da bi bila prej zaslišana. Po- kliale so se k obravnavi samo obte- žilne priče, obtoženka pa ni imela časa dobiti svojih prič. Gotovo ne kaže, da bi se zaslišale samo obtežilne priče, temveč je potrebno, da se za- slišijo oboje priče, ako hoče sodišče dobiti enotno sliko o celem dogodku. Predlaga sedem prič.

Dr. Pajnič je mnenja, da je za- slišanje imenovitih prič nepotrebno.

Ana Boltavzar, stara 33 let, soproga magistratnega računskega asistenta, stanujoča v Spodnji Šiški, izpove: Prišla sem pred Ančnikovo gostilno tedaj, ko so odšli vojaki že proti mestu. Tedaj je priletel Pirnat (obsojen v Ljubljani na 14 dni, v Gradcu na 2 meseca zapora zaradi prestopka po § 312. in 314. k. z.) in se skril pri Ančniku. Za njim je prišlo pet orožnikov, ki so ga aretirali in odvedli proti mestu. Na pragu pri Ančniku je stal župan Burger golo- glav in s smodko v roki in se smejal. Tedaj sem mu rekla: „Res sramota za Šisko, da ima takega žu- pana, da pusti Slovenca are- tirati.“ Orožnikov nisem niti ome- nila. Obtoženka odločno ugovarja, da bi bila pozivila župana, da naj ukaže, da orožniki izpuste aretiranca, in nagovarjala ljudi, da naj aretiranca iztrgajo orožnikom. Ravno tako tudi zanika, da bi bila klicala „fej“ orož- nikom.

Predsednik zaprišeže nato priče c. kr. orožnike Franca Šprajcarja, Vil- jama Vivot in Adolfa Finka iz Šiške ter župana Jakoba Burgerja.

Jakob Burger, posestnik in župan v Spodnji Šiški, izpove: „Pir- nat je priletel k Ančniku ter se skril pod streho, kjer so ga rožniki areti- rali. Bil sem tedaj v gostilni pri Ančniku v družbi profesorja Grkmana. Ker je nastalo zunaj vpitje, sem šel vun gledat. Tam sem videl več žensk, med njimi tudi Jesihovo Ano (obto- ženko), ki so šle za orožniki in vpile. Obtoženka je stopila k meni in za- htevala, da naj jaz aretiranca vzamem orožnikom. Fantom pa je klicala: „Fante, korajžo, pejte za njimi, dejte ga jim vzet, dejte jih no!“ Nad orož- niki pa je klicala: „Preklete svinje, žandarji! Pojte stran!“ Mene samega ni nič razžalila. Takrat namreč. Pač pa so drugi potem povedali, da so stale ženske pred hišo, kjer stanuje obtoženka, in me obdelovale. Zakaj so pa potem v „Narod“ dali, da so me nekatere dame tako zdelale.

Predsednik: Ali ste bili pri Ančniku navzoč kot župan?

Burger: Bil sem kot gost, po- tem pa kot župan. Pijačo sem sicer imel, ali od okrajnega glavarstva sem dobil nalog da moram na vse dobro paziti. Zato sem pa tudi šel gledat, ko je nastalo vpitje.

Nadsvetnik Polo: Ali ste bili torej kot župan navzoči?

Burger: Kot župan! Saj me je ta tudi nagovorila z županom.

Dr. Tekavčič: Ali ste bili golo- glavi?

Priča: Ne! Imam zmerom klob- uk na glavi. Pod enim velbom ne bom stal gologlav.

Dr. Tekavčič: Morda je pa kaka druga ženska vpila.

Burger: Vpile so, kakor bi bili pure gnali!

Priča Šprajcar pravi, da je on aretirat Pirnata. Slišal je ženske kri- čati „sramota, Slovenca aretirajo“, ali kdo je kričal, ne ve.

Priča Vivot izpove, da je bilo veliko ljudi, ki so vsi vpili, ženske in moški. Da bi bila obtoženka vpila one besede, ne ve.

Priča Fink je slišal kričati samo „sramota“. Obtoženke ni videl, pove- dal mu je pozneje župan Burger, da je ona kričala, in njemu samemu e obtoženka priznala, da je rekla žu- panu: „Sramota za Šisko, da ima ta- kega župana itd.“

Predsednik prečita poročilo šišenskega županstva, podpisano po podžupanu, katero pravi, da je bila

obtoženka vedno lepega, mirnega ve- denja, na najboljšem glasu. Kazno- vana je bila na 20 K glohe, ker je v svoji ljubosumnosti razžalila neko žensko. Prej in poznej neomadeže- vana.

Orožniška ovadba pravi, da je celo stvar orožništvu na- znanil župan Burger, da je on vse slišal in povedal orož- nikom.

Ko nato predlaga zagovornik dr. Tekavčič, da se povabijo že na- vedene priče, ki so bile v neposredni bližini, se priča župan Burger vedno vtika vmes, češ, da ni bilo no- benega zraven, da je obtoženka glasno vpila itd. Sploh je župan Burger s svojim ponašanjem na poslušalstvo naredil vtisk, kakor bi bil na celi stvari strašansko interesiran, kakor da bi prav iz srca želel, da bi obtoženka bila čim ostreje obsojena. Gospod župan Burger, kakor se da soditi po njegovem ve- denju pred sodiščem, mora biti res hudo jezen na gospo Boltavzarjevo.

Dr. Pajnič predlaga, da se za- sliši tudi obremenjevalna priča gostil- ničarka Alojzija Tonich, in če se zaslišijo tudi po zagovorniku navedene priče, naj jih zasliši pre- iskovalni sodnik in se naj spisi potem odstopijo državnemu pravdnistvu.

Predsednik proglasi nato sklep, da se obravnava preloži in za- slišijo vse predlagane priče po pre- iskovalnem sodniku.

Prizivne obravnave

Senat: predsednik dvorni svet. Pajk, votanti nadv. Polo, dež so- dišča svet. Vederjak, Hauffen, zapisnikar Jenčič; javni obtožitelj dr. Kremžar; zagovornik dr. Papež.

Jakob Oblak, poslovodja trvdke Jelačin v Ljubljani, je prišel glasom orožniške ovadbe v noči z dne 20. na 21. septembra s še enim civilistom preko Kongresnega trga ter kričal. Mestni stražnik ga je opozoril, naj miruje, naker je šel mirno naprej, pozneje pa zopet začel kričati. Pa- trulja je šla za njim. Postavil se je pred patruljo in zaklical: Nas Slo- vence aretujete, in proti stražmojstru Rogarju obrnjen je tolkel s palico ob- tla ter klical: aretujte me, vsled če- sar ga je stražmojster aretirat.

Zaradi tega dogodka se je Oblak zagovarjal pred tukajšnjim okrajnim sodiščem — sodnik sod. svet. Po- trato — da je bil v nedeljo, dne 20. septembra na Viču ter prišedši v mesto okrog 8 ure zavl k Maliču. Od Maliča je šel po Prešernovi ulici na Marijin trg, kjer je bil aretiran, pa sam ne ve, zakaj.

Kot priča zaslišani mestni polic. Kurent je izpovedal tedaj, da je stal s stražmojstrom Rogerjem v Zvezdi. Okrog pol ene je prišel obtoženec v družbi nekega drugega na Kongresni trg ter udaril s palico po roletih neke trgovine, naker ga je priča opozoril, naj miruje. Oblak je šel nato mirno naprej. Pri Šetincu se je zopet ustavil pred tam stoječim vojaškim kordonom ter nekaj kričal, naker sta šla priča in stražmojster bližje. Tu je izprego- voril obtoženec one besede. Bil je popolnoma pijan in je imel palico že zlomljeno. Da bi bil tolkel po tleh s palico, priča ni videl. Pozneje je straž- mojster Roger rekel priči, da je bilo vse le nespodobno vedenje napram straži.

Drž. pravdnik je predlagal, da se zasliši tudi tedaj navzoči orožnik Ivan Koprivnikar, a sodnik je ta predlog zavrnil, češ, da je položaj že po iz- povedbi priče Kurenta popolnoma po- jasnen, ter je izrekel nato opro- stilno razzodbo, katero je utemeljil s tem, da je smatral za dokazano, da je imel obtoženec palico že prej zlom- ljeno, da torej ni niti mogel tolči s palico po tleh, in da ni besedno raz- žalil straže, ker ji z onimi besedami ni ničesar predbacival in se ni vme- šaval niti besedno niti dejansko v njeno poslovanje, in je tudi straž- mojster Rogar sam izjavil, da je bil obtoženec nastop edino le nespo- dobno vedenje napram straži.

Proti tej razzodbi je vložil drž. pravdnik priziv ter predlagal, da se pri prizivni obravnavi zasliši kot priča orožniški postajevodja Ivan Kopriv- nikar.

Ivan Koprivnikar, orož. po- stajevodja v Postojni, zaprišežen iz- pove, da pozna obtoženca. Priča je prišel od realke na Kongresni trg in slišal obtoženca kričati. Stražmojster ga je opozoril, naj bo tiho, in obto- ženec je res utihnil. Na vogalu pred vojaškim kordonom se je zopet usta- vil in se nekaj jezil nad vojaki 27. pešpolka.

Dr. Papež: Ali so bili v kor- donu vojaki 27. pešpolka?

Priča: Ne, 17. Druge patrulje tamkaj ni bilo. Obtoženec je bil pijan in vojaki v kordonu so se mu sme- jali. Priča ni videl, da bi bil obtože- nec s palico tolkel ob tla. Ko ga je stražmojster aretirat, se ni branil, tem- več šel mirno naprej in se mirno po- govarjal z orožnikom, ki ga je gual.

Dr. Kremžar poudarja, da prva razzodba ni juristično utemeljena. Ob- toženec je rabil besede: „nas Slo- vence aretujete“ ter s tem očital patrulji pristranost, in to njegovo de- janje ima vse znake prestopka v smislu § 312 k. z. Predlaga, da ugoti sodišče vzklicu drž. pravdnistva ter obtoženca spozna krivim in ga po postavi kaznuje.

Dr. Papež: Obtoženec je bil pi- jan in je v svoji pijanosti mislil na glas, ter izrekel besede, ki jih je sam orožniški stražmojster označil napram priči Kurentu le kot nedostojno ve- denje napram straži. Izrekel jih je, toda v kakem smislu. Poudarjam, da sta stražnik Kurent in obtoženec dobra znanca, orožnik je Slovenec, vojaki so bili Slovenci, torej obtoženec go- tovo omenjenih besedi ni izrekel v slabem namenu. Dokazano je, da je bil obtoženec pijan, da se je opote- kal, vojaki so se mu dobrovoljno sme- jali. Aretiran je bil, ker je sam rekel stražmojstru: aretujte me, in stražmojster je tudi navedel v ovadbi za „Grund der Arretation“: — „aus eigenem Antriebe“, in obtoženec go- tovo ne bi bil aretirat, če ne bi bilo tega „eigen Antriebe“. (Smeh pri ze- leni mizi.) Obtoženec se je pač neko- liko jezil na vojaštvo 27. pešpolka, ker je izvedel, kaj se je dogodilo zve- čer, ali v poslovanje patrulje se ni vmešaval, mahal je pač z onim kon- cem palice po zraku, kakor vsak pijan človek, in ko je bil aretirat, je šel popolnoma mirno s patruljo. Predlaga, da se potrdi prva razzodba.

Po kratkem posvetovanju raz- glasi predsednik razzodbo, po kateri je prizivno sodišče ugodilo vzklicu državnega pravdnika ter spoznalo ob- toženca krivim prestopka v smislu § 312, s tem, da je z besemi „nas Slovence aretujete“ in „aretujte me“ ter da je tolkel s palico ob tla, raz- žalil v § 68 omenjeno, službo oprav- ljajočo osebo, in ga obsodilo po § 313 z uporabo § 261 in 266 na 20 K glohe, v slučaju neizterljivosti pa na 48 ur zapora. — Po priči Kurentu je dokazano, da je obtoženec v resnici izrekel one besede in z njimi očital patrulji, da pristransko postopa Ob- težilnega ni sodišče našlo nič, olajše- valno pa razburjenost vsled zaužite pijače in pa da je bil obtoženec ne- kaznovan.

Obtoženec **Makso Zupančič**; zagovornik dr. Ažman (pisarna dr. Tavčarja).

Makso Zupančič je stal dne 2. oktobra pred tukajšnjim okrajnim kot kazenskim sodiščem — sodnik sod. svetnik Potrato — obtožen, da je zakrivil prestopke v smislu § 312 k. z., češ da je zaklical c. kr. orožniški patrulji psovko „baraba“. Obtoženec se je tedaj zagovarjal, da je bil dne 20. septembra popoldne s svojo sestro na Fužinah. Prišel je proti večeru v mesto ter potem šel s svojim kole- gom jur. Holackom do pošte, kjer je orožniška patrulja zahtevala, da se razideta. Šla sta po Prešernovi ulici, kjer je vojaštvo in orožništvo raz- gajalo občinstvo ter je končno po- tisnilo na Marijin trg. Obtoženec je stal pri kandelabru pred Bahovčovo trgovino. Zagledal je mešano patruljo, ki je prihajala od „Uniona“ doli. Ljudstvo je bilo razburjeno zaradi aretacije dr. Pegana ter je v resnici klicalo „barabe“, ali obtoženec, ki je stal precej na samem, tega ni storil. Videl je, kako se je neki orožnik od one patrulje obrnil k vojakom, ki so stali tamkaj, ter vprašal, kdo je klicat „baraba“. Vojak se je obrnil ter po- kazal obtoženca, naker je ta vedoč, da mu preti aretacija, skočil med množico, kjer ga je orožnik potem aretirat.

Kot priča zaslišani in zaprišeženi c. kr. orožnik Horak je izpovedal, da je na 6 ali 7 korakov daleč slišal in celo videl, da je obtoženec dvakrat zaklical „baraba“ in to celo spoznal na migljaju njegovih ustnic. Kot priči sta bila zaslišana nato vajenca Pi- voda in Zanoškar, ki sta izpove- dala, da sta stala poleg obtoženca, da obtoženec ni zaklical „baraba“, pač pa da so to klicali ljudje, ki so stali za obtožencem, oziroma je Zano- škar izpovedal, da je slišal klic, a ne ve, odkod. Po izpovedbi je sodnik zaprišegel obe priči, ki ste ostali tudi potem pri svoji izpovedbi. Z ozirom na tako nasprotujoče izpovedbe priči je prvi sodnik v smislu § 259 k. p. r. proglasil oprostilno razzodbo.

Državno pravdnistvo je proti tej razzodbi vložilo priziv, vsled katerega se vrši današnja prizivna obravnava.

Dr. Kremžar poudarja, da ni mogoče polagati tiste važnosti na izpovedbe razbremenjevalnih prič, ki so sicer stale poleg obtoženca, ali gotovo gledale vojake, ne pa, kaj je delat obtoženec, kakor pa na izpo- vedbo c. kr. orožnika, ki je slišal obtoženca kričati „baraba“ ter celo videl, kako je obtoženec odpiral usta, torej videl in slišal izgovoriti psovko. Obtoženec je stal poleg svetilke, torej ga je orožnik tem lažje videl. Proti

tako odločni izpovedbi je vsak dvom nemogoč. Obtoženecovo krivdo pa dokazuje tudi to, da je skočil proč, ko je videl, da gre orožnik proti njemu. Moral je torej nekaj imeti na sebi, da se je hotel umak- niti. Predlaga, da se obtoženec spozna krivim prestopka v smislu § 312 k. r. Zagovornik dr. Ažman predlaga pred vsem, da se prečita **nemški** vzklic c. kr. državnega pravdnistva v tej zadevi, kajti ta vzklic se v mar- sičem ne strinja z današnjim ustme- nim izvajanjem zastopnika državnega pravdnistva.

Predsednik: Vrš se javna ustna razprava in državni pravdnik ima pravico ustmeno obrazložiti vzklic. Ni potrebno, da bi se prečital pismeni vzklic.

Dr. Ažman: Prijavljam nično- stno pritožbo!

Predsednik (s smehom): Je ni! Dr. Ažman: Poudarjam, da je državno pravdnistvo s svojim **nemškim** vzklicom v zadevi, ki se je v prvi stopnji obravna- vala popolnoma slovensko in ravno tako tudi sedaj, narav- nost kršilo ministerialno na- redbo z dne 25. junija 1883, št. 9250, poudarjam pa tudi, da je ta nemški vzklic izreden v ta- ki obliki, da je v njem napa- deno vse...

Predsednik: Če ne nehate, vam bom vzel besedo!

Dr. Ažman: Dotaknil se bom samo ene strani v tem nemškem vzklicu. Ako se zida vse le na dogmo državnega pravdnistva o absolutni verodostojnosti orožniških prič...

Dr. Kremžar: Protestiram pro- ti takim napadom!

Dr. Ažman: Orožnik trdi, da je obtoženca na 7 ali 8 korakov na- tančno slišal in videl celo migljaje ustnic k vzklicu „barabe“. Če se po- misli, da je obtoženec akademik, da je šel popoldne na izprehod, da je potem prišel slučajno v bližino Pre- šernovega spomenika, potem je pač težko misliti, da bi orožniku klical naravnost v obraz psovko in se tako silil vedoma v gotovo kazni in po- gubo. Mogoče bi bilo to le tedaj, ako bi bil popolnoma vinjen ali pa tako razburjen, da bi bil v smislu § 2 na- šega kazenskega zakonika nekaznjiv. Krivdo mu hočejo dokazati tudi s tem, da je skočil proč, ko je videl iti orož- nika proti sebi. Kdor bi ne bil storil enako, ako bi bil slišal, kakor je ob- toženec, vojaka izreči besede: „der da mit dem Halbzylinder“, in dobro vedel, da mu preti aretacija, četudi po nedolžnem. Opozarjam nato, da so bili vsi ljudje aretirani, ki so le ko- likčak prišli tisti večer v dotiko z orožništvom, in da se je vsak rajši izognil orožnikom, če se je le mogel. Enako je tudi obtoženec storil oni skok izpred svetilnice le spontano, da ne bi prišel v dotiko z orožnikom.

Pri oceni orožniških izpovedb je treba poudarjati, da so orožniki po vsaki aretaciji v stiski, ker morajo vzdržati vzroke aretacije.

Predsednik (razburjen): Ne pu- stim, da bi se tako splošno govorilo o orožnikih. Potem sme vsak nad orožniki kričati „baraba“.

Dr. Ažman: Orožniki so po vsaki aretaciji v stiski, ker morajo opravičiti aretacijo, in tako je bilo tudi tu, in zato je orožnik, zaslišan kot priča, interesiran na izidu obra- vave. Nasproti pa imam v tej zadevi dve priči, dva mlada Slovenca, ki nista popolnoma nič interesirana na celi stvari, k večjemu na tem, da ni- mata zaradi svojega pričevanja nobenih nadaljnjih sitnosti. In te dve priči niste izpovedali negativno, temveč čisto po- zitivno, da so padli klici »baraba«, toda iz množice zadaj za obtožencem, ter sta izključila, da bi bil Zupančič klical to psovko. Prvi sodnik je stal pred alternativno, ali naj verjame orož- niku, ali obema drugima pričama. O resnicoljubju obojestranskih prič ni imel dvoma, ni rekel, da je orožnik lažnik, temveč človek, ki se tudi lahko zmoti, položaj mu ni bil jasen. S tem pa ni rečeno, da bi bil prvi sodnik nerazsoden, temveč ravnal se je po navadnem, temeljnem principu našega kazenskega pravnega reda, ki določa v dvomljivih slučajih oprostilno raz- sodbo. Predlagam, da se potrdi raz- sodba prve stopnje. Ako bi pa bilo sodišče drugačnega mnenja, pa pred- lagam, da se zasliši že prej predlagana priča Emanuel Heine, kateri vsled nepravilnega vabila ni prišel k prvi razpravi, ki bo natančno pojasnil ves položaj.

Dr. Kremžar predlaga, da se zavrne predlog na povabilo imenovane priče, češ da ne bi povedal nič novega. Obtoženec pripomni, da je bila tedaj razdalja med njim in orožnikom gotovo kakih 12 korakov in da je le miril ljudstvo, češ da hrup ne izda nič, temveč le bojkot.

Predsednik proglasi po krat- kem posvetovanju sklep, da se Heine ne povabi kot priča in razzodbo, po kateri je Makso Zupančič kriv pre- stopka v smislu § 312 k. z., storjenega s tem, da je službo opravljajočemu orožniku zaklical »baraba“ in s tem

razžalil v § 68 označeno, službo op- ravljajočo osebo, ter se kaznuje po § 313 z uporabo § 261 na 30 K glohe, v slučaju neizterljivosti na 3 dni zapora. — Sodišče se je na podlagi orožnikove izpovedbe prepričalo, da je obtoženec res izgovoril psovko »ba- raba«. Orožnik ga je gledal v lice ter slišal in videl, da je res zaklical »ba- raba«. Oni dve drugi priči sta sicer stali zraven in je lahko, da ste presli- šali. Olajševalno se je smatralo, da je obtoženec nekaznovan, obtežljivo, da je izobrazenc, ki bi bil moral pomirje- valno vplivati na druge, ne pa jih šele dražiti s klicem »baraba“.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred deželnim sodiščem.

Otroci so ga dražili. Dne 5. sep- tembra okoli 6. popoldne so dražili otroci v Idriji pred cirkusom dni- narja Franceta Vidmarja. Začel je metati kamnje za otroci in vrget tudi vago, k sreči ni nobenega zadel. Ondi službujoči stražnik ga je posvaril, naj ne meče kamenja, a Vidmar mu je odgovoril, da ne bode ubogal ta- kega hudičevega psa. Primoran ga je bil aretovati, ker pa ni hotel iti, treba ga je bilo s pripomočjo drugih na stražnico nesti. V občinskem za- poru pa mu je obdolženec ponujal 5 K, če ga izpusti. Vidmar pravi, da je vse to storil v polni pijanosti. Ob- sojen je bil na 3 mesee težke ječe.

Vse več kot junaštvo. Ze mno- gokrat radi tepeža predkaznovani Ivan Lap iz Klanca je našel dne 16. julija t. l. popoldne 75 let starega Miho Vehovca pri podu svojega bra- ta s pipo v ustih v senci ležati. To je Lapa tako ujezilo, da je začel star- čka najprej z rokami obdelavati, končno pa s palico po njem udri- hati, in sicer tako, da mu je zdrobil levo podleht. Obdolženec, ki svoje dejanje priznava, je bil obsojen na eno leto težke ječe.

V mučnem položaju se je naha- jala 28 let stara slaboumna Franciška Dolenc. Dne 14. septembra t. l. se je nahajala z malimi otroci sama doma. Kar prlomasti že večkrat kaznovani 57 let stari hlapec Anton Avguštin v njeno stanovanje v Godešiču ter ji hoče silo delati. Šibko dekle je celo uro trpinčil, tako, da je jela bljuvati. Avguštin deloma svoj čin priznava. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Nepoboljšljiv tat. Martin Jan- čar, posestnik v Vrhopolju, je šel s svojo ženo neko nedeljo zjutraj k maši. Doma sta pustila spečega otro- ka in zaklenila hišo. To priliko je po- rabil že petkrat zaradi tatvine ka- znovani delavec Adrej Kovač iz Lu- kovec in pobral Jančarju 11 K goto- vine, nekaj obleke in britev. Tudi je pri dveh kapelcah iz nabiralnikov pobral ves drobiž. Obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Deželnozbornski volitve v Dalmaciji.

Zadar 27. okt. Včeraj so se vr- šile volitve v kmetskih občinah. Vo- lilo se je 20 poslancev. Izmed izvo- ljenih jih pripada 7 hrvaški narodni stranki, 6 stranki prava, 6 srbski stranki, 1 poslanec pa ne pripada nobeni stranki.

Razstava v Bosni.

Dunaj 27. oktobra. Avstrijski in- dustrijalci so sklenili, da prireda leta 1909. veliko razstavo v Sarajevu.

Baron Beck v avdienci.

Budimpešta, 27. oktobra. Mini- strski predsednik baron Beck je danes prispel semkaj. Ob 1. popoldne ga je cesar sprejel v posebni avdienci.

Avstrijska delegacija.

Budimpešta, 27. Avstrijska de- legacija je danes prišla razpravljati o proračunu. V imenu desnice v go- sposki zbornici je grof Latour po- dal izjavo, v kateri se odobruje anek- sija Bosne.

Nemški cesar na Avstrijskem.

Dunaj, 27. oktobra. Cesar Viljem pride v najkrajšem času na Avstrij- sko. Par dni bo na lovu pri nadvoj- vodi Franu Ferdinandu, nato pa bo dva dni gost cesarja Frana Josipa v Senbrunu.

Ubili madžarski vojaki.

Budimpešta, 27. oktobra. V po- litičnih krogih zatrjujejo, da je bi- lo v Sandžaku Novipazar ustreljenih 5 madžarskih vojakov.

Diplomatje v Berlinu.

Berolin 27. oktobra. Ruski mi- nister zunanjih del Izvoljski je včeraj odpotoval v Petrograd, srbski minister dr. Milovanović pa se je danes odpeljal v London.

Srbski prestolonaslednik Gjorgje in avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand.

Dunaj, 27. oktobra. Snoči se je odpeljal z istim vlakom Severne želez-

nice kakor srbski prestolonaslednik tudi nadvojvoda Fran Ferdinand. Se- verna železnica je ukrenila, da bi pre- prečila srečanje obeh princev, da se je brzovlak razdelil v dva dela.

Vojna konvencija med Srbijo in Črno goro.

Belgrad, 27. oktobra. (Posebna brz. »Slov. Naroda«.) Včeraj je kralj Peter podpisal med Srbijo in Črno goro sklenjeno vojno konvencijo, naperjeno proti Avstriji. Knez Nikita podpiše to konvencijo jutri.

Atentat na špansko kraljevo dvojico.

Madrid, 27. oktobra. V Barceloni so včeraj poskusili atentat na kraljevo dvojico. Pred voz, v katerem sta se peljala kralj in kraljica, je bila vržena bomba, ki je eksplodirala, ne da bi koga ranila.

Napad na novoslovansko gibanje.

Moskva, 27. oktobra. »Moskovskaja Vjedomosti« priobčujoče na uvodnem mestu članek »Neoslavizem v besedah in dejanju«. V tem članku napada slovanske delegat dr. Su- steršiča, dr. Glombinskega, pred vsem pa dr. Kramarja radi stališča, ki so ga zavzeli glede anek- sije Bosne v delegacijah. List piše med drugim: »Po letošnjih slovanskih kulturnih kongresih in soglasanjih so naši protivniki vpriporili nov naval na »panslavizem«. Nemčija je podvojila svoja nasilstva na Poznanjskem in v Sleziji, avstrijski Nemci so vpriporili proti Slovanom celo vrsto pogromov — na Češkem v Karlovih varih, Su- šici in Kasperski gori. Na Stajerskem v Ptuj, Mariboru in Celju, na Kranj- skem v Ljubljani; na Ogrskem so takisto podvojili nasilstva proti Slo- vanom; v Zagrebu so inscenirali ve- liko srbsko izdajniško afero, a ob koncu koncev je prišla še aneksija Bosne. Ti dogodki so morali tudi ne- vernemu Tomaža odpreti oči, da je avstro-ogrska notranja po- litika popolnoma odvisna od Berlinu in da je aneksija Bosne samo etapa v stoletnem pritisku nemškega sveta na slovanstvo. To dejstvo je uvidela vsa slovanska javnost, samo ne poli- tični voditelji avstrijskih Slovanov, ki so izdali svoj »placet« aneksiji Bosne in Hercegovine po Avstro- Ogrski. In med temi je tudi propa- gator neoslavizma dr. Kramar. List končno pripomnja: Ako voditelji ne- oslavizma postopajo tako, potem so glede novoslovanskega gibanja na tem mestu sedaj Dantejeve besede: Lasciate ogni speranza. O Slovenceh pravijo »Moskovskaja Vjedomosti«: »Slovenci so se pokazali kot nespo- sobni podrediti slavizmu svoje versko in socialno strankarstvo, dvigajoč klerikalizem ali masonstvo, konser- vatizem ali liberalizem više kakor rodno kri.«

Rusko časopisje za Srbijo.

Petrograd, 27. oktobra. Glasilo kadetske stranke »Slovo« piše: »Ne podpirajoč slovanstvo v tako težav- nem položaju kakor je sedaj, izgubi Rusija ne samo svoj prestiž na Bal- kanskem polotoku, marveč oškoduje nepopravljivo tudi svoje državne in- terese. Ni treba biti pesimist, da se vidi, da bodo s končno izgubo nade na Rusijo slovanski narodi na Bal- kanskem polotoku postavljeni pred neizogibnost, da se samostojno bore za svoj narodni obstoj ali pa da se pokoré vedno silnejšemu, vedno groznejšemu vplivu nemškega sveta. Brez zveze s slovanstvom, za- prta v svojem morju, na vztriku v nevarnosti se nahajajoča Rusija bo izgubila tudi svoje vplivno mesto v mednarodnem koncertu. Živimo v zgodovinsko važnem času in v inter- esu bodočnosti svoje domovine smo dolžni, da spremenimo našo znotra- njo politiko, v zunanji pa moramo ostati zvesti naši nacionalni slovan- ski politiki. Samo slovanska politika nam more zagotoviti ugledno mesto v Evropi.«

Črnogorski odposlanec Mijušković o položaju.

Petrograd, 27. oktobra. (Posebna brz. »Slov. Nar.«) Črnogorski odpo- slanec, državni svetnik Mijušković, se je o položaju v Črni gori izrazil takole: Narodna masa v Črni gori živi v silnem razburjenju, ker ji ni mogoče se izprižati na zaplenitvijo slovanskih dežel, za katere je bilo prelite toliko dragocene črnogorske krvi. Ves narod enodušno zahteva vojno in jaz ne vem, kako dolgo se bo mogla vlada boriti s tem vseob- čim razpoloženjem. V koncu koncev se bo treba ukloniti narodni volji, ako se ne bo pravočasno vse ukreni- lo, da se vprašanje mirno reši. Ta- kojšnje sklicanje evropske konferen- ce je neodločljivo. Mi Srbi smo pri- pravljeni zadovoljiti se s Hercegov- ino, v skrajnem slučaju z ozemljem, ki bi spojilo na severu sandžaka No- vi pazar Črno goro s Srbijo. Kom- penzacije na škodo Turčije ne ma- ramo.

Petrograd, 27. oktobra. Pred- sednik gosudarstvene dume Hom-

jakov se je napram časnika izrazil, da ni zanj aneksija Bosne in Hercegovine ničesar drugega kakor političen rop, kakršnega ne pozna zgodovina in ki je v veliko škodo slovanstvu.

Brigadir Vukotić srbskemu ministr- skemu predsedniku.

Belgrad, 27. oktobra. (Posebna brz. »Slov. Nar.«) Odposlanec črno- gorskega kneza, brigadir Vukotić, ki se vrača v Črno goro čez sandžak Novi pazar, je včeraj prispel v Kra- gujevac, kjer ga je slovesno spreje- lo mešanstvo in vojaštvo. Častniki so mu izpregli konje in ga peljali v oficirski dom, kjer je bilo brigadir- ju pripravljeno stanovanje. Na čast črnogorskemu odposlanecu so bile za- prte vse trgovine. Vukotić je poslal iz Kragujevca ministrskemu pred- sedniku dr. Velimiroviću tole brzo- javko: Najprijetnejše iznenaden vsled impozantnega navdušenja in bratskega sprejema s strani kraljev- ske vojske, uradništva, mešanstva v mestu Kragujevac kličem: Živel kralj Srbije, Peter I., živila njegova hrabra vojska, živel srbski narod, ži- vela naša bratska sloga, ki smo jo tako mogočno utrdili s pravkar skle- njeno vojno konvencijo.

Darila.

20. izkaz za spomenik in žrtve 20. septembra 1908. Dne 23. in 24. okt. 1908 došli so podpisnemu bla- gajniku »Združenega narodnega odbora« sledeči prispevki: Ivan Koželj, Mohorjeva tiskarna, Celovec, štiri zbirke koroskih rodoljubov za spomenik in žrtve brez raz- like nabrali so a) Ivan Koželj 172-60 K, Lovro Bardajs 16 K, Josip Pantar 11-90 kron, Peregrin Vunčak 7 K, oboje tverke Šarabon v Ljubljani za žrtve 10 K, Ant. Sever, trgovski poslovođa v Semiču na Dolenjskem nabral med semiškimimi narod- njaki za bedne družine zaprtih 4 K, Fr. Debelak, posestnik v Vodmatu pri Ljub- ljani za spomenik in žrtve 10 K, uprav- ništvo »Slovenca« v »Slovincu« že izka- zani prispevki za uboge rodbine zaprtih 70-60 K, Anton Berčon, c. kr. poštar v Ljubljani za spomenik in žrtve 2 K, Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani za spomenik in žrtve brez razlike, prepušča- joč odboru brez razlike proste roke 30 kron. Skupaj 334 K 10 h. Dosedaj so izkazani sledeči, blagajniku »Združenega narodnega odbora« došli prispevki: Dne 19. okt. 1908 (1—16 izkaz) 12.942-52 kron. Dne 20. okt. 1908 (17 izkaz) 2204-84 K. Dne 21. okt. 1908 (18 izkaz) 477-70 K. Dne 23. okt. 1908 (19 izkaz) 676-77 K. Današnji izkaz (20 izkaz) 334-10 K. Skupaj 16.635-95 K. Vsem darovalcem najsrčnejša zahvala! Posebno srčna zahvala se pa izreka našim bratom iz tužnega Korotana za njihov izdatni dar; imena posameznih darovalcev se ob- javijo ob priliki. »Združeni narodni odbor« s tem ponovno apeluje na slovensko po- žrtvovalnost in prosi novih prispevkov, ker so se pomnožile žrtve, ki se nahajajo v največji bedi. V Ljubljani, dne 26. okt. 1. 1908. Dr. Alojzij Kokalj s. r. blagajnik

Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Ribje olje zdravilo in jafilo. Ze več stoletij poznajo veliko zdravilno moč in redil- nost ribjega olja. In še dandanes ga zlasti v bolj mrzlih letnih časih rabijo povsod, zlasti ker ima okus un-tao požlahtnen. Vsem ribj m oljem na čelu pa stoji »Jodella«, ki ga že dolgo let izdeluje lekarnar Viljem Lahusen v Bremenu pod imenom Lahuseno- ribje olje »Jodella«. To ime je zakonito varovano, kar naj bo odjemalcom za zagotovo, da dobe pristen Lahusenov izdelek. Proti škrofuloznosti, malokrvnosti in angleški bolezni dela naravnost čudeže. »Jodella« se dobiva po vseh lekarnah.

Meteorološko poročilo.

17.10. nad morjem 906. Srednji srčni tlak 786-9 mm.					
Obdobje	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
26. 9. zv.	742-9	8-7	brezvetr.	dež	
27. 7. zj.	743-4	8-1	oblačno		
2. pop.	743-4	11-1	slab jug	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 81, norm. 9-5°. Padavina v 24 urah 16-7 mm.

Stanovanje

in sicer: soba, kuhinja in klet se odda za 1 november v Vrhov- cih ulicah (pri Sv. Petru) v Ljub- ljani. 3873

POZOR! POZOR! krojaški pomočniki!

Kdor je spreten, si lahko zasluži 40 K in še več na teden. Za suknje sprejemam takoj kroj. pomočnika v trajno delo. Plača od kosa po plačil- nem deločilu (II. plačilna tabela). — Fran Kralgher, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg 5. 3870-1

Trgovski pomočnik

vojaščinu prost, dober prodajalec po- sebnost v manufakturi, se sprejme v trgovini mešanega blaga Slavinec & Šeleker v Šmartnem pri Liti. 3858-1

Gospodična Hiša

ki zna dobro stenografirati in ima prikupljivo kurzivno pisavo, naj se oglasi v upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3849-2

Oddajo se:

lokali, pripravi za pisarne ali tr- govine, dalje prostora za skladišča v sredini mesta, pripravi za stavbni material itd. 3869-1

Poizve se v pisarni Deghenghi.

Hiša

z malo trgo- vino v Novem Vodmatu ob glavni cesti se takoj prodaja. Kje, pove upravništvo »Sloven- skega Naroda«. 3865-1

Krojaškega pomočnika

zmožnega tudi večjih del, sprejme takoj v trajno delo Urban Plomeli, krojač na Bledu. 3805 | 3

Trgovski sotrudnik

specerijske stroke se sprejme pri Fr. Kham, trgovina s specerijo, de- likatesami in vinarna. 3872

Pogoji: nastop takoj (najkas- neje vekom 8 dni), trgovska šola v Ljubljani in dobro izpričevalo večje trgovine.

Gostilna in kavarina

se da tekoj v najem v lepem kraju na Dolenjskem v sredi trga, tik cerkve in v bližini železniške postaje. V trgu je sedež c. kr. uradov in to- varen. V hiši se tudi odda o manjši lokali za druge obrti. 3808-3

Kje, pove upravništvo »Sloven- skega Naroda«.

V elegantno zidani hiši se cenó odda

lepo stanovanje

s 4 sobami in pritlikinami, z elek- trično razsvetljavo in hodnikom za snaženje za februarjev termin.

Odda se tudi takoj

trasitno skladišče

majhno stanovanje

s sobo in kuhinjo.

Naslov v upravništvo »Sloven- skega Naroda«. 4863-1

Javna dražba

špitalskega občinskega lova

(okraj Kamnik) se bo vršila

v petek, 30. oktobra t. l.

ob 10. dopoldne

pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kamniku.

Lovsko ozemlje meri 2728 ha ter se odda v najem do 15. novem. 1913.

Županstvo Špitalič

dne 25. oktobra 1908.

3860-1

Blaž Pider, župan.

Resna ženitna ponudba.

Posestnika sin, 25 let star, prikupljive vnianosti, soliden, značen, prevzame v di- vnem slovenskem kraju Koroške obširno lepo posestvo (velik sadni vrt, prostrana polja, travniki, mlin — vse v obližju hiše — gozd itd.). — Iste zakonsko družico iz poštene slovenske hiše; starost 20—30 let, vdova brez otrok ni izključena; dota 8-10 tisoč K se varno vključi na posestvo. Izrečno se zahteva: neoporečnost in veselje do gospo- darstva

Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, najkasneje do 8. novembra pod »Rožna dolina« poste restanto Ljubljana.

Tajnost zajamčena, na anonimna pisma se ne ozira. 3867-1

Nasproti kavarne »Evropa« se takoj odda lepa 3839-2

meblirana soba

s posebnim vvhodom.

Naslov v uprav. »Slov. Naroda«.

Hiša

na Rečici pri Bledu, na dobrem mestu, pri- pravna je za gostilno ali trgovino, se cenó prodaja in pod ugodnimi pogoji. .. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 3811-2

Prostor

za trgovino z mešanim blagom za začetnika ali tudi žensko, se odda v najem. Na željo tudi s pravico.

Več se izve pri tvrdki L. A. Hart- man v Ljubljani. 3770-3

Staroznana

gostilna

v Ljubljani v Kolodvorskih ulicah se prodaja

iz proste roke z vsemi poslopji.

Ponudbe pod »Gostilna v Ko- lodvorskih ulicah« na upravništvo »Slov. Naroda«. 3764-3

Posredovalci izključeni.

Vinske sode

ravnokar od vina izpraznjene, močne, dobro ohranjene, 35 komadov sodov iz kostanjevega lesa po 500 do 700 litrov, 60 komadov sodov iz hra- stovega lesa po 200 do 800 litrov, 20 komadov sodov iz hrastovega lesa po 800 do 2000 litrov, 20 ko- madov sodov iz hrastovega lesa po 2000 do 4000 litrov, od katerih se en del nahaja v Ljubljani, drugi pa na poti v Ljubljano, odda po pri- merni nizki ceni tvrdka

M. Rosner & Ko.

v Ljubljani 3006-17

polag Koslerjeve pivovarne.

VIKTOR KORSIKA

umetno in trgovsko vrtnarstvo

v Ljubljani, na Rimski cesti šte. 5.

Priporoča se slavnemu slovenskemu občinstvu za izdelovanje

šopkov in vencev, cvetličnih košaric ter krašenje grobov

kakor sploh vse v to stroko spadajoče pr dmete po najnovejši obliki in nizkih cenah. 3864-1

Ravnotam se sprejme tudi vrtnarski vajenec.

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za 1. 1908

18 cesar Franc Jožefovih ustanov

(8 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske in

5 cesarice Elizabete ustanov

po 40 K za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov. — Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani

do 15. novembra 1908.

Priloži naj se jim od obč. in župniškega urada potrjeno doka- zilo, da je prosilec obrt samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog; oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1908.

3848-2

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Nova krojaška obrt.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da se preselim iz Mal- nice v Ljubljano kjer otvorim 26. t. m.

krojaško obrt

na Sv. Petra cesti šte. 27.

kjer bom izdeloval vsa v to stroko spadajoča dela kar najbolj solidno in ceno. Vsled dolgoletne prakse v tej stroki omogočeno mi je pod jamstvom zago- tovit cenjeno občinstvo izborne postrežbe, zato se za mnogobrojna naročila kar najprijeje priporočam

3854-1

Jyan Mohorič, krojač.

Sprejemam vsa v to stroko spadajoča popravila. Ženski povračniki se najfneje izdelujejo.

Trgovski sotrudnik

z dežele, spreten prodajalec, z lepo pisavo, ki bi deloma opravljal tudi pisarniška dela, se takoj sprejme.

Ponudbe pod »trajna služba« na uprav. »Slov. Naroda«. 3807-3

Rumenkast psiček

ki ima na ovratniku napis Karol Schauer, Lokomotivführer, se je izgubil. 3861-2

Kdor ga dobi, naj ga odda proti nagradi v Krakovskih ulicah št. 9.

Več dobrih

pokladalcev parketov

dobi delo čez zimo.

Več pove Ferdo Primožič, mi- zarstvo in pokladanje parketov, Hil- šerjeve ulice 5 v Ljubljani. 3837-3

Lepa delavnica

za mizarja, ključavničarja ali ka- kega drugega obrtnika eventualno za hlev s stanovanjem je v Prulah takoj za oddati.

Natančneje se izve pri kamno- seku Vodniku. 3577-3

Napredaj je lepa, nova

enonadstropna hiša

gostilna Peričnik v Mojstrani.

Več pove lastnik Jože Jakelj, ravnotam. 3812-2

Iščem spretnega

3847-3

kontorista

za lesno trgovino, večdega vseh pi- sarniških del, osobito korespondence v slovenskem, nemškem in če mogoče tudi italijanskem jeziku. Taki, ki so že službovali, imajo prednost

Nastop lahko takoj. Plača po dogovoru.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

V. najem se odda za februarjev
termin 1909 lepo moderno

stanovanje

obstoječe iz 4 sob s pritliklinami
vred, v visokem parterju vile v naj-
lepšem delu mesta. Vila je užitnin-
skega davka prosta. 3830-3

Natančneje pove uprav. „Sloven-
skega Naroda“.

Podružnica v Spiljetu. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Podružnica v Celovcu.
Del. glavnica K 3.000.000. Stritarjeve ulice št. 2. Rezervni fond K 300.000.
priporoča žrebanje glavni dobiček
promese na dunajske komunalne srečke à K 15½ 2. novembra K 400.000
sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po

4½%

Sprejemanje učenik
v od p. kr. dež. vlade dovoljeno šolo
za krojno risanje in izdelovanje oblek
3785-3
se vrši s 1. septembrom 1908.
Marija Nachtigall-Slavčeva, Knaflcove ulice št. 5.
Istotam se sprejmejo gospice z dežele na stanovanje in hrano.

Vse zastoni!
Iščite vedno povsod cenejše, ali najcenejše
in najboljše kupite le samo v konfekcijski
trgovini
„Angleškem skladišču oblek“
O. Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

O. kr. avstrijske državne železnice.
Izveček iz voznega reda.
Veljaven od 1. oktobra 1908. leta.

Obhod iz Ljubljane juž. žel.
7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Prago.
7-07 utraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
9-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.
11-38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica d. ž., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.
1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica d. ž., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.
10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica d. ž., Trst dr. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).

Obhod iz Ljubljane dr. železnice:
7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.
2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.
7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.
10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

Prihod v Ljubljano juž. žel.
6-56 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta, Tržiča.
8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplje.
11-22 predpoldne. Osebn. vlak iz Praga Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožico in Trbiž, Gorice dr. žel., Jesenic, Tržiča.
2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže Toplice, Rudolfovega, Grosuplje.
4-13 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice dr. žel., Trsta dr. žel., Jesenic, Tržiča.
6-50 zvečer. Osebn. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Jesenic.
8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplje.
8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta dr. žel., Gorice dr. žel., Jesenic, Tržiča.
11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta dr. žel., Gorice dr. žel., Jesenic.

Prihod v Ljubljano dr. železnice:
6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.
10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.
6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.
9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

(Odhodi in prihodi so označeni v srednje evropskem času.)

G. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Hotel „Ilirija“ v Ljubljani
Kolodvorske ulice.
3 minute od južnega kolodvora. — Telefon št. 163.
Podpisana dovoljuje si slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da so vsi restavracijski prostori hotela „Ilirija“ popolnoma prenovljeni, ter da je pred vsem za točno in solidno postrežbo čest tih gostov preskrbljeno.
Priporoča se priznana dobra kuhinja ter najboljša pristna domača in tuja vina. Izborna vedno sveže delniško in pizensko pivo. — Vina v buteljkah vseh vrst. 3484-8
Sprejema se opoldanski in večerni abonent na hrano.
Slavna narodna društva, korporacije, klubi, plesne družbe se opozarjajo na pripravne salonske prostore za prireditve zborovanj, veselice, družinskih večerov, banketov, ženitvanj itd.
Potujočemu občinstvu so na razpolago udobno urejene, najlepše sobe za tuje. — Zmerne cene. — Solidna postrežba.
Za mnogobrojen obisk se vljudno priporoča
Marija Novak,
hotelirka.

Kupijo se za trgovino
stelaže
in dobro ohranjen 3843-2
pudel.
Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“.

Lepo stanovanje
v Knaflcovi ulici št. 5 v III. nad-
stropju s 4 sobami, kopalno sobo in
vsemi pritliklinami
se odda za november 1908 ali
za februar 1909.
Pojasniti se dobe v „Narodni
tiskarni“ ali pa pri gosp. Lavren-
čiču, upravnem odborniku, pisarna
mestnega užitnin. zakupa, Dunajska
cesta 31. 3488-7

**Visoke in pritlikave
jablane in hruške**
najboljših vrst za jesensko sajenje
proda po nizki ceni J. Lukman v
Šuštanju. 3782-3

Proti žlezam, škrofljem
malokrvnosti, angl. bolezn, kožnim izpu-
ščajem, vratnim, pljučnim boleznim, duš-
ljivemu in oslovskemu kašlju, revmatizmu,
protinu, za ojačenje malokrvnih, slabotnih,
v razviku in pri učenju zaostalih otrok
priporočam zdravljenje z 3580-4

**Lahusen ribljim oljem
„Jodela“**
Najboljše, najuspešnejše, najprijetnejše
ribo olje. Se lahko zauživa in prenaša.
Najboljši čas za zdravljenje z njim od av-
gusta do maja. Kupujte samo originalni za-
vitek K 3-50 in 7- s pat varstvenim ime-
nom „Jodela“. Vse drugo zavrnite kot ne-
pristno.
Edini izdelovalec lekarnar **Wilhelm
Lahusen v Bremenu** — Vedno
sveže v vseh lekarnah v Ljubljani.

**Edina narodna trdka
Alfonz Breznik**
Ljubljana, Gradišče 11
(blizu nunske cerkve). 2402 17
prodaja in izposoja klavirje pr-
vovrstnih dunajskih in tvojne naj-
ceneje

Desetletno jamstvo. **Najceneje ugaševanje.**

Kot edini strokovnjak in učitelj Glasbene
Matice opozarjam vsakogar, naj se blagovoli
potruditi k meni domačinu, ter se prepriča
o blagovarnosti in trpežnosti mojih pla-
ninov, klavirjev in harmonijev. Zastopstvo
vseh dvor. in komornih trdk. Delna odplačila.
Svoji k svojim!

Nizko pod ceno
predajam radi pomanjkanja prostora
obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče
3871-1 za gospode in dečke
kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.
Konfekcijska trgovina A. LUKIČ, Pred Škofijo
št. 19.

**Parkete furnirane, masivne vseh vrst,
hrastove in bukovne deščice**
največje in najsolidnejše domače tvrdke F. Kotnik Verd-
Vrhulica priporoča in poklada 3687-3
Ferdo Primožič, mizarstvo v Ljubljani,
Hilšerjeve ulice št. 5.
Sprejema in izvršuje tudi vsa popravila starih parket,
likanje in vsa v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

Marije Terezije cesta 1 **Fr. Stupica** Valvazorjev trg št. 6
trgovca z železnino v Ljubljani
priporoča
za jesenski in zimski čas
svojo dobro preskrbljeno zalogo slamoreznic, mlinov za grozdje in
sadje, čistilnih strojev za žito, mlatilnic in vratil.
Peči in štedilniki najboljšega sestava, fino pozlačeni nagrobni
križi, kotli za žganje in klajo, pumpe in cevi, kakor vse kovine
in poljsko orodje se dobi po najnižjih cenah le pri zgoraj imenovanem.
Svoji k svojim! 3583-4

**Najvišji sadovi
so dosegljivi**
Ceres jedilna mast
je nedosegljiva
po dobrem okusu in stanovitnosti.
nizki ceni in slastnosti. 962-6

Stanovljena leta 1854. **Prva domača slovenska pivovarna** Telefon št. 210. priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborne

G. AUER^{jevih} dedičev **marčno pivo**
Ljubljana Wolfcove ulice št. 12 Ljubljana v sodcih in steklenicah.